

ЗаПРЕСували

Що буде з газетами
в 2017-му?
» стор. 4

Постріл в електорат

Нардеп Сергій
Пашинський
поранив чоловіка,
який штовхав
поламаний бус
» стор. 2

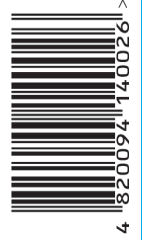
«Блискавична» королева

Після тріумфу на чемпіонаті
світу зі швидких шахів
Ганна Музичук перемогла
й у «бліці»
» стор. 15

Україна Молода

Середа, 4 січня 2017 року

№ 1 (5162)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 26,89 грн
1 € = 27,97 грн
1 рос. руб. = 0,3 грн

Видобудемо — зігріємося...

Україна нарощує видобуток власного газу, але планує перейти на нього до 2020 року — завдяки скороченню споживання цього палива

» стор. 6

Паливний ринок України хоча й став значно прозорішим, усе ж таки залишається під певним впливом кулуарних домовленостей.

Юрій Бутусов
журналіст, блогер

«Подвиг Леоніда Проводенка заслуговує державних нагород, але найвища серед них — повага і шана народу, за який він віддав життя. Він воював як «Козак», жив як козак і загинув як справжній козак, сучасний український лицар».

■ ВІТАННЯ

З Новим роком, із новими зарплатами!

Олег ЛЯШКО, лідер Радикальної партії

Друзі, вітаю вас із революційною подією — збільшенням удвічі мінімальної зарплати. Наша команда боролася за це минулі два роки. Бо лише радикальне збільшення доходів українців дозволить подолати масову бідність і зробити нашу економіку потужною.

Усі, хто верещав проти підвищення зарплат українцям, вискакуючи із спідниць і штанів — хай згинуть, скотиняки! Бо це примітивні і брехливі політикани, які самі розкошують, а українців хочуть все життя тримати у бідності. Бо бідні люди не обирають чесну владу.

Наступна боротьба нашої команди — за ще більше підвищення зарплат (мінімум 5 тисяч гривень на місяць) і пенсій, особливо тих, які менші за одну тисячу на місяць. І ми не зупинимося у досягненні цієї мети. Бо українці не мають права бути бідними! ■

■ ТЕНДЕНЦІЯ

Газ — про запас

Україна зменшує імпорт блакитного палива, поступово заміщуючи його добуванням власного

Тарас ЗДОРОВИЛО

У 2016-му наша країна, порівняно з попереднім роком, скоротила імпорт природного газу на 32,7% — до 11,78 млрд. кубометрів, а натомість його видобуток збільшився на 0,7% — до 20,29 млрд. кубометрів. Про це свідчать дані ПАТ «Укртрансгаз» (100% якого належить НАК «Нафтогаз України»), котре експлуатує систему магістральних газопроводів і 12 підземних сховищ газу країни.

Для порівняння (за даними Держстату): Україна в 2015 році імпортувала 16 млрд. 478,018 млн. куб. м газу на \$4 млрд. 512,437 млн., в т. ч. з Європи — 10 млрд. 340,364 млн. куб. м на \$2 млрд. 835,883 млн., з РФ — 6 млрд. 137,654 млн. куб. м на \$1 млрд. 676,554 млн.

У грудні 2016 року імпорт становив 1,659 млрд. кубометрів газу, зокрема зі Словаччини в минулому місяці було імпортовано 1,302 млрд. кубометрів, Угорщині — 227 млн. кубометрів, Польщі — 129,7 млн. кубометрів. Упродовж 13 місяців Україна не імпортує природний газ за контрактом із «Газпромом», закуповуючи ресурс винятково на своєму західному кордоні.

Вочевидь, Україна «злазить» із газової «голки» північного сусіда, який роками шантажував нашу державу блакитним паливом. Оптимізму додають прогнози глави «Укргазвидобування» Олега Прохоренка: «До 2020 року Україна зможе за рахунок власного газовидобутку забезпечити 90% потреби в газі за умови споживання не більше 30 млрд. кубометрів на рік».

Нагадаємо, що промисловий видобуток нафти в Україні (в Галичині) розпочався з 1853 р., а першу нафту механізованим способом (із свердловини) одержано 1861 р. у місті Борислав на Прикарпатті. У роки радянської влади Україну нещадно «доїли», знекровлюючи її нафтогазові ресурси.

Із 2014 року наша країна посідає четверте місце серед країн Європи за обсягами видобутого газу. Крім того, ми на третьому місці на континенті (після Норвегії та Нідерландів) за обсягами доведених запасів газу. Тож збільшуючи ефективність використання газу та наростивши обсяги його видобування, наша держава має можливість повністю відмовитись від імпортування блакитного палива.

Проте, щоб добути газ із надр, українським компаніям необхідно активно розвивати нові родовища, бурити свердловини та застосовувати методи інтенсифікації видобутку. Кожна свердловина має свій термін служби і з часом виснажується. Щоб утримати виробництво на сталому рівні, необхідно постійно вкладати кошти.

У 2017 рік Україна увійшла із запасами природного газу в своїх підземних сховищах обсягом 11,993 млрд. кубометрів. ■

Продовження теми — на 6-й стор.

■ НА ФРОНТІ

«Святкові» міни

У перші дні 2017 року на лінії фронту не зафіксовано жодного режиму «тиші»

Іван БОЙКО

Від початку нового, 2017, року не було жодного дня тиші на лінії розмежування в зоні АТО. Ворог нагадує про себе щодня, як мінімум із мінометів і гранатометів.

Зокрема, минулої доби найгаражніше було на мариупольському напрямку, адже, за даними Міноборони, на ділянку в районі Водяного та Широкиного, що на Маріупольському напрямку, за добу припало 2/3 обстрілів і ворожих провокацій.

«Ворожі міномети було задіяно у двох місцях — район Водяного та Широкиного. Усього бойовики випустили 30 мін. Також неспокійно було поблизу Талаківки, Павлополя та села Гнутове. Важке озброєння не застосовували. Кожна провокація тривала не більше 10 хвилин», — засвідчує речник Міноборони з питань АТО Олександр Мотузьяник.

На донецькому напрямку все ще

неспокійно на Світлодарській дузі, де ворог гатить із мінометів по селищу Луганське.

«У решті «гарячих точок» (а це Авдіївка та горлівський периметр) ворог стріляв зі стрілецької зброї та гранатометів», — каже полковник Мотузьяник.

У штабі АТО додають, що загалом упродовж понеділка зафіксовано 32 ворожі обстріли. На новий рік було поранено трьох захисників України, загинув у бою немає.

Утім сталися небойові втрати через святкування з алкоголем: в одній із військових частин поблизу райцентру Мар'їнка загинуло двоє українських військових, ще двох поранено. Офіційна причина — пияцтво та необережне поводження зі зброєю.

Полковник Мотузьяник пояснює, що кривавий інцидент стався у понеділок ввечері, після того як бійці порушили заборону на вживання алкоголю. ■

■ СКАНДАЛ

Постріл в електорат

Нардеп Сергій Пашинський поранив чоловіка, який штовхав поламаний бус

Дарина ГЕТЬМАН

Напередодні Нового року — 31 грудня — народний депутат Сергій Пашинський влаштував із 38-річним В'ячеславом Хімікусом конфлікт, який закінчився перестрілкою.

Чоловіки посварилися просто на дорозі, в одному з сіл Васильківського району на Київщині, через вимкнені габарити на поламаному мікроавтобусі. У підсумку В'ячеслав ударив народного обранця пляшкою по голові, а сам опинився в лікарні з простреленою ногою.

За даними Київської обласної поліції (яка, до речі, не називає прізвища депутата), Сергій Пашинський близько 17-ї години 31 грудня повертався додому, коли його автівка звернула на неосвітлену частину дороги, посередині якої стояв мікроавтобус без габаритних вогнів.

Парламентарій ледве зміг уникнути зіткнення, після чого вийшов із салону автомобіля, щоб з'ясувати, в чому справа, запевняють поліцейські.

«На зауваження та прохання переставити машину один із двох невідомих чоловіків у стані алкогольного сп'яніння почав рухатися зі скляною пляшкою та погрозами вбивства. Нардеп із власної зброї зробив попе-

реджувальний постріл у повітря, але це зупинило хулігана — він пляшкою вдарив по голові і збив із ніг депутата. Вже лежачи на землі, депутат вистрелив у ногу своєму нападнику», — стверджують у поліції Київської області.

Тим часом поранений В'ячеслав Хімікус каже, що за кермом «Мерседеса» був не депутат, а якась жінка, яка дійсно висловлювала претензії через вимкнене світло буса, після чого він її грубо послав. А вже згодом із цієї ж автівки вискочив Сергій Пашинський, який першим розпочав конфлікт, погрожуючи пістолетом.

«Стоїть цей із пістолетом: усім стояти, лежати! У мене в руці пляшка була — я його одразу й навернув. Я вже надивився на сході таких «гусів»... От і посередині якої стояв мікроавтобус без габаритних вогнів.

Також поранений стверджує, що Пашинський у повітря для попередження не стріляв, натомість одразу цілив на ураження, наставляючи пістолет прямо. «Там на штанях пороховий опік. Відстань була сантиметрів 15. Я вдарив його пляшкою по голові — якби я його не вдарив, куля була б тут», — наполягає Хімікус, показуючи на грудях демонструючи заплямовані кров'ю джинси.

■ А ТИМ ЧАСОМ...

У центрі Києва в понеділок попрощалися із загиблим командиром відділення розвідки 12-го мотопіхотного батальйону 72-ї механізованої бригади Леонідом Проводенком (позивний «Козак»), який загинув під час бойового зіткнення біля Крутої Балки (Авдіївка).

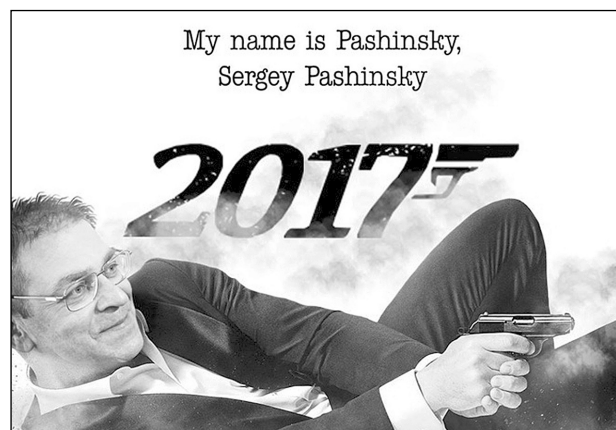
Мужнього бійця урочисто поховали на військовому Лук'янівському кладовищі.

Зазначимо, що 29 грудня під час розвідувальної операції поблизу Авдіївки група під керівництвом «Козака» виявила опорний пункт бойовиків. Під час відходу групи в ході перестрілки командира розвідвзводу Проводенка, який прикривав відхід товаришів, убили. Але перед цим він устиг ліквідувати двох окупантів.

Бойовики викрали тіло українського бійця і знущалися над ним, виклавши відеозапис і фото в інтернет.

53-річний Леонід Проводенко був родом із села Михайлівка Луганської області. З початком війни вивіз родину — дружину і двох синів — до Києва, а сам пішов добровольцем на фронт.

До війни Проводенко працював громадянським інспектором з охорони природи. Він мріяв звільнити рідне село і повернутися до батьківської хати, до улюбленої роботи.

My name is Pashinsky,
Sergey Pashinsky

За словами В'ячеслава, того вечора він пішки повертався від мами додому, коли побачив заглохлий автобус, водій якого попросив допомогти виштовхати його із проїжджої частини на узбіччя. Чоловік тоді справді пив алкогольний «Шейк» і розмовляв по телефону з дружиною, пояснюючи, що затримувється.

Ольга чула весь конфлікт із Пашинським у трубку телефона, тож прийшла на місце через кілька хвилин після пострілу зі своїм пневматичним пістолетом. Жінка стверджує, що Пашинський і його син, який також прийшов на місце перестрілки, викликали на підмогу спецпідрозділ «Титан», а вже потім прийшла «швидка», яка таки доправила В'ячеслава до районної лікарні.

При цьому Пашинські просили їхню родину не розголошувати подробиці конфлікту, стверджує Ольга, тож вона дуже здивувалася, коли нардеп сам про це написав у «Фейсбуці».

«У правосуддя я не вірю. Мені найголовніше — здоров'я мого чоловіка. Я перебуваю в декреті, у нас двоє маленьких дітей — доньці 5 мі-

сяців і синів три роки. Я не працюю, сім'я залишилася без годувальника», — скаржиться жінка, яка попросила телеканали не показувати її обличчя, і дуже боїться, що її чоловіка таки зроблять «крайнім» у нападі на народного депутата.

Усі докази з місця перестрілки одразу забрали співробітники обласної поліції, де також стверджують, що постраждалий чоловік привтагувався до кримінальної відповідальності за ст.125 Кримінального кодексу України, тобто за умисне легке тілесне ушкодження. Але Ольга запевняє, що це був побутовий конфлікт під час розлучення з колишньою дружиною — В'ячеслав їй вбив зуби, проте ця судимість уже погашена.

Чи перевизити межі необхідної самооборони голова Комітету ВР із питань національної безпеки і оборони, тепер вивчатимуть у Київській обласній прокуратурі. Там проведуть повторні допити всіх учасників і свідків події, організують слідчий експеримент та всі необхідні експертизи, запевнила прес-секретар Генеральної прокуратури Лариса Саган. ■

ПАТРІОТИЧНО

Є така професія — Батьківщину захищати

Минулого року Харківщина посіла друге місце серед регіонів України за кількістю відібраних воїнів-контрактників

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Військкомати Харківського регіону у 2016 році підписали контракт на військову службу з 3300 добровольцями, які висловили бажання професійно захищати Батьківщину. За інформацією медіа-центру МО України в місті Харкові, більше призовників-контрактників виявилось тільки на Дніпропетровщині, але при цьому область встановила свій власний рекорд. «За рік, що минув, до війська ми направили рекордну за всю історію незалежної України кількість воїнів-контрактників, або приблизно

стільки, скільки впродовж останніх 10 років, — повідомив військового комісар Харківського обласного військового комісаріату полковник Юрій Калгущкін. — При цьому кожен четвертий має досвід участі у бойових діях. Тобто лави нашого війська поповнилися підготовленими воїнами. Зауважу, що зі зміцненням соціальних гарантій, передбачених для професійних військових, харків'яни стали більше цікавитися армійським життям». Для порівняння, у 2015 році контракт на службу в ВСУ підписали усього 635 мешканців регіону.

Інший рекорд установили жін-

ки. Якщо раніше до війська записувалися 35—40 харків'янок на рік, то у 2015-му і 2016 роках службу за контрактом обрали відповідно 116 і 224 представниці прекрасної статі. За словами полковника Калгущкіна, армія стала привабливою не лише завдяки підвищенню соціальних стандартів, а й вдалій інформаційній кампанії, що підняла в суспільстві престиж військових професій.

До речі, зміцнення Збройних сил позитивно вплинуло і на загальний настрій жителів прифронтового регіону. За інформацією політолога Ігоря Поліщука, озвученої сайтом Kharkiv Today, жителі області вже остаточно визначилися зі своєю українською ідентичністю, тому привид так званої «руської весни» над Харковом більше не висить. «Реальних прихильників цієї ідеї у 2014 році було відсотків 17, наразі — не більше 10, але вони пасивні і симпатизують проросійським ідеям десь на кухні, — запевнив пан Поліщук. — Харків остаточно себе ідентифікував з Україною. Наша слобожанська українськість дуже м'яка, не носить активних форм, але напрочуд стійка». ■

НА ДОТИК

Їсти, молитися, читати

Уперше за 25 років незалежності українці з вадами зору отримали можливість, як усі люди, прочитати Святе писмо, газету і навіть меню в кафе чи ресторані

Ніна РОМАНОК
Волинь

У рік, що минув, відбулося кілька знакових подій, які змінили життя незрячих людей: у Луцьку вперше в Україні було видрукувано шрифтом Брайля 400 примірників україномовного «Молитовника». Це стало можливим, у першу чергу, завдяки активній роботі Волинського обласного осередку Всеукраїнської громадської організації людей з інвалідністю зору «Генерація успішної дії» на чолі з Віталієм Ткачуком. Вигравши конкурс громадських ініціатив Луцької міськради, ця організація придбала спеціальний принтер для друку брайлівських книг. Допомогали активістам у добрій справі Волинська єпархія УПЦ Київського патріархату та небаїдуші громадяни. Речі, здавалося б, абсолютного буденні для цивілізованого світу, але в умовах нашого «толерантного» ставлення до потреб особливих людей і вони видаються перемогою.

Через деякий час невеличке імпровізоване видавництво надрукувало кілька книг, зокрема і дитячих, які було розповсюджено по школах, бібліотеках і друкарнях. Саме літератури для найменшеньких найбільше бракує і на Волині, і в Україні. Тому Волинська обласна друкарня запропонувала кілька екземплярів кожної книги, які видаватимуть тут, дублювати шрифтом Брайля. Якби цю ініціативу підтримали інші українські видавництва — який би світ відкрився незрячим українцям! А поки що це лише справа совісті наших видавців.

А в передноворічні дні журналісти волинського тижневика «Сім'я і дім» зробили подарунок землякам із вадами зору, видрукувавши випуск своєї газети шрифтом Брайля та розмістивши 10 матеріалів на 36 сторінках формату А4. Презентація цього видання та ще однієї новинки відбувалася в двох луцьких кафе «Аліса» і «Карабас Барабас», які першими зголосилися видрукувати ще й меню своїх закладів мовою для незрячих. Прикро, що з великої мережі ресторанів і кафе Луцька так мало підтримало цю добру справу. Незабаром у кількох мережах луцьких супермаркетів можна буде побачити буклети та наліпки на товарах шрифтом Брайля. ■

НОВОБУД

Справа на мільйон

Реабілітаційний центр для спортсменів черкащани створили не гірше, ніж у київського «Динамо»

Людмила НІКІТЕНКО

Новий сучасний Центр першочергової медичної допомоги та реабілітації спортсменів відкрили у Черкасах. Розмістили його на території комунального підприємства «Центральний стадіон».

Як повідомили «УМ» у прес-службі Черкаської облдержадміністрації, унікальний проект реалізовано коштом обласного бюджету. А на те, аби втілити його у життя, спрямували мільйон гривень.

За словами голови ОДА Юрія Ткаченка, новий реабілітаційний центр створено задля забезпечення належних умов для відновлення та реабілітації спортсменів, які представляють Черкащину на змаганнях національного та міжнародного рівнів. А орієнтиром у цій добрій справі був реабілітаційний центр київського «Динамо», куди черкащани їздили перед тим, як розпочати організацію такого самого у своїй області.

«Розуміємо, що підтримка спорту важлива. Рухаємося покроково. Обладнання центру настільки функціональне, що можна отримувати цілу низку послуг. Досі такого на Черкащині не було», — наголошує голова Черкаської облдержадміністрації. ■

ДОБРА СПРАВА

Поділився з безпритульними

Стався до людей так, як хочеш,
щоб ставилися до тебе

Інф. «УМ»

Лідер Радикальної партії Олег Ляшко привітав із новорічними святами безпритульних, які живуть на Київському залізничному вокзалі. Політик привіз їм продукти, щоб вони також могли відсвяткувати.

«Поділився з безпритульними, які живуть на Київському залізничному вокзалі, їжею із свого новорічного столу. Безпритульні — теж люди, тому стався до людей так, як хочеш, щоб ставилися до тебе. Моє завдання, щоб в Україні було менше безпритуль-

Олег Ляшко з безпритульними на залізничному вокзалі.

них, особливо дітей», — розповів на своїй сторінці у Facebook Ляшко.

Нагадаємо, раніше на своїй сторінці нардеп та-

кож закликав співгромадян подарувати свято безпритульним тваринам та пригостити їх смачненьким. ■

КУЛЬТПРОСТІР

Успадковано містом

У Тернополі з'явилася етногалерея

Світлана МИЧКО

Минулий культурний рік завершився для тернополяни неабиякою подією — відкриттям у центрі міста другої в Україні (першу не так давно заснувала у Львові широківдома майстриня Роксоляна Шимчук) етнографічної галереї. Основою експозиції стала величезна приватна колекція родини тернопільського бізнесмена й мецената Тараса Демкура, яку вони з дружиною Іриною збирали впродовж двадцяти років. Серед експонатів — старовинні ікони та світлини, вишиваний одяг і рушники, розписний керамічний посуд, національні прикраси та інші автентичні речі українського народного побуту, причому вони представляють майже всі регіони України. «Говорячи про європейські цінності, нам потріб-

Подружжя меценатів Демкур. Фото Яніни ЧАЙКІВСЬКОЇ.

но зрозуміти і наші власні, нашу автентичність, — сказав на відкритті галереї Тарас Демкура. — У нас багатовікова культура, і ми хотіли показати, що Україна велика й розмаїта, але вона єдина. Тут є навіть сорочки з Лу-

ганщини та Донеччини, і коли дивишся на оці вишиті понад сто років тому речі, то розумієш, що оце і є найправдивіша наша культура, як би її не перепісували в історії». А Ірина Демкура зазначила, що галерею не випад-

Тернопільська краса.

ково назвали «Спадок», бо це найдорожче, що можна було зібрати і зберегти для всіх наступних поколінь. Довгий час колекція зберігалася у Демкур удома, але вони зрозуміли, що повинні поділитися цією красою і духовністю з якомога більшою кількістю людей. Щоправда, помістилася наразі у галереї, яка розташовалася у торговельно-відпочинковому центрі «Атріум», лише половина величезної приватної колекції. ■

Юрій Стець
міністр інформаційної політики

«Тільки разом ми переможемо».

Редакція «України молоді»

Дану публікацію можна розглядати і як спробу аналізу того, що відбувається на ринку друкованих ЗМІ в Україні, і як одночасне звернення до наших читачів. Ми вже зараз бачимо, наскільки ускладняють нашу роботу деякі непродумані кроки уряду, проте наразі ще не готові прорахувати всі можливі наслідки таких кроків. Успішність нашої роботи залежить від кількох перемінних, про які піде мова нижче: наприклад, від такої перемінної, як курс долара. Редакція «УМ» не може вплинути на політику НБУ та інших державних структур, ми можемо лише пожинути її плоди. А плоди ці гіркі як для нас, так і для тих, задля кого ми працюємо. Інколи — з останніх сил та матеріальних ресурсів.

Менше меншого

Якщо зайти в український сегмент Вікіпедії і задати для пошуку слова «газети України», можна отримати доволі скромний список на кілька десятків номінацій. Це — на всю 42-мільйонну державу. Відмінуємо від нього регіональні видання, виключимо російськомовні ЗМІ, залишимо в стороні вузькоспеціальну пресу (на кшталт «Інформаційного бюлетеня» чи «Все про бухгалтерський облік»), не врахуємо державні або комунальні медіа (такі, як «Урядовий кур'єр» або «Вечірній Київ») — і отримаємо у підсумку доволі куці залишки від колишньої «розкоші». Йдеться про інформаційно-політичні видання, які розповсюджувалися на території всієї України і яких із кожним роком стає все менше.

Уже не виходять «Вечірні вісті» (жодною з мов), на дворазовий (на місяць) випуск перейшла «Молодь України». Раз на тиждень друкувалася «Демократична Україна», яка вже на стадії закриття. Дещо кращі справи в «Сільських вістях», «України молоді» та газети «День». Ми ще тримаємося на плаву, але також були вимушені скоротити кількість випусків. Та якщо вважати щоденною газетою видання, котре виходить щонайменше п'ять разів на тиждень (за винятком, як правило, суботи та неділі), то в Україні наразі не лишилося жодної патріотичної щоденної газети. Жодної!

Залишимо поки що дискусію про те, чи потрібна зараз, у XXI столітті — столітті інтернету, — друкована преса взагалі. У західних країнах, куди й інтернет «проникнув» раніше, та й із забезпеченням населення електронними гаджетами справа є кращою, друковані медіа й по сьогодні виходять величезними накладками. В кожному разі читачеві слід залишити право вибору: переходити на споживання винятково інтернет-видань чи все-таки мати можливість погортати паперову газету. Українського читача такого вибору позбавляють. Газети помирають не тому, що програють електронним конкурентам, і не тому, що на них немає попиту. Газети помирають, бо їх до цього змушують.

Власне кажучи, важливість впливу на соціум саме через друковані медіа пречудово усвідомлюють видавці газети «Весті» — найбільшого за останній час паперового проекту, на який власники не шкодують ані коштів, ані якісного кольорового друку, ані додатково найнятої армії розповсюджувачів. Кінцевий бенефіціар «Вестей» не відомий досі. За однією з версій, це може бути Алішер Усманов, соратник Путіна та російський медіа-магнат. Якщо взяти до уваги антиукраїнську спрямованість «Вестей», то пазли зійдуться ідеально — хто б не платив за вихід цієї газети, гроші явно йдуть із-за російського кордону. «В нього стільки грошей, що він міг би щотижня обклеювати Емпайр-стейт-білдинг стодоларовими купюрами», — написало яось про Усманова інтернет-видання «Лівий берег».

На жаль (чи на щастя), далеко не всі засновники та головні редактори ЗМІ є олігархами з мільйонними статками.

МЕДІА ДЛЯ МАС

ЗаПРЕСували

Що буде з газетами в 2017-му?

Газети й журнали України ризикують не вижити за нових економічних реалій.

Не всі є медіа-магнатами, депутатами чи представниками політичних сил із необмеженим кредитом у партійній касі. Відтак кожній незалежній газеті доводиться виживати виходячи з тих ресурсів, котрими розпоряджається власник та колектив видання. А коли ці ресурси — дуже скромні, а видатки на вихід ЗМІ ростуть у геометричній прогресії, виживання подекуди стає доволі проблематичним. На допомогу від держави, на підтримання українськомовного сегменту ЗМІ вже давно ніхто не розраховує. Дай Бог, аби вона (державна) принаймні не заважала, але й із цим не так усе просто...

З чого складається газета

Отож газета — це не лише якісний контент та команда однодумців, котра закохана у свою справу й часто-густо робить її, скажімо так, на волонтерських засадах. У виробництві газети (тижне-

організували схеми постачання сировини та відпуск продукції через власний «торговельний дім», почавши виводити з підприємства кошти. В 2005 році комбінат продали умовній групі «Приват» із великими банківськими боргами.

Пізніше управління комбінатом перейшло Михайлу Бродському — одному з міноритарних акціонерів, який повернувся на підприємство старі схеми. З часом у Жидачеві зупинили виробництво газетного паперу, незважаючи на попит; лінію з його виробництва порізали на брукхт. 18 вересня 2014 року комбінат остаточно «став». Відтак редакції газет і тижневиків були змушені звертатися по папір до Росії або до Польщі, а це «задоволення» дороге, бо залежить напряму від курсу долара. Зайве пояснювати, що чим вищий курс, тим більш «золотим» стає папір.

Пункт другий — розповсюдження. Про проблему, пов'язану з мережею «Со-

Безумовно, запуск телерадіотранслятора на горі Карачун — річ потрібна та важлива, але як можна поряд із відновленням одного віщання байдуже спостерігати за повільним помиранням іншого? Здається, у завдання створеного після Революції гідності Міністерства інформаційної політики якраз і входили ефективний розвиток українського інформаційного поля, гідна відсіч російським контрагітаторам, нарощування Україною свого власного контенту, котрий можна і почути, і побачити, і взяти до рук.

журналу) задіяна ще ціла маса людей, котра не готова надавати свої послуги задарма. Тож, окрім, власне, заробітної плати постійним співробітникам та гонорарів фрілансерам, редакція газети платить також за: 1) папір, 2) друк у типографії, 3) транспортування, 4) розповсюдження, 5) оренду приміщень, 6) комунальні послуги. Розберемо детальніше якщо не всі ці пункти, то принаймні деякі.

По-перше, папір. Україна не виробляє власний газетний папір, його доводиться закуповувати за кордоном — переважно в Польщі, Білорусі. Колись папір виробляв Жидачівський паперово-целюлозний комбінат, однак його кращі часи минули ще на початку 2000-х. За президентства Кучми власниками інвестиційно привабливого комбінату стала група Суркіса та Медведчука, які й приватизували підприємство. Нові «хазяї»

юздрук», «УМ» писала зовсім нещодавно. В кількох словах нагадаємо: після рішення уряду Гройсмана (підтриманого Верховною Радою) про збільшення мінімальної зарплатні до 3200 гривень багато хто з представників невеликого бізнесу опинився на межі виживання. Серед «постраждалих» — і партнер «України молоді» «Союздрук». Для того, щоб мати можливість виплачувати збільшені зарплати (а отже, й збільшені податки), у мережі мають намір удвічі підняти вартість на роздрібну продукцію. Але якщо це не допоможе, «Союздрук» не виключає свого повного банкрутства. Хто тоді розповсюджуватиме україномовну пресу (і чи вдасться домовитися про це з іншою приватною мережею) — питання окреме.

Зупинимося також і на вартості оренди та комунальних послуг. Зараз ця стаття видатків для багатьох редак-

цій, зокрема й тих, які через Фонд держмайна орендують приміщення у видавництві «Преса України» Державного управління справами, є невідомою сумою. Саме тому багато хто й скорочує кількість випусків та відмовляється від оренди офісних приміщень, аби робити газету вдома, «на коліні», на власних ПК, амортизація яких, звичайно, ніким додатково не оплачується. Не тільки галопуючий долар, а й зростання ціни на газ, на опалення завдає майже смертельних ран іще живим газетам та тижневикам, адже право на субсидію чи іншу матеріальну допомогу на них не розповсюджується. Таким чином, порятунок потопуючих лишається турботою самих потопуючих, бо ті, в чіях руках знаходиться рятівний круг, не квапляться його кидати.

Держава спостерігає

28 грудня 2016-го на засіданні Кабміну Міністерство інформаційної політики презентувало «ще один результат роботи відомства. Це — дорожня карта, документ, який дозволить сформувавши чітке розуміння в українському суспільстві про те, що ми робимо для наших громадян східних регіонів і яких результатів досягаємо. Нам необхідна підтримка наших ЗМІ. Тільки разом ми переможемо», — без пафосу заявив міністр інформполітики Юрій Стець.

Для спільної перемоги, за яку агітує Стець, українським ЗМІ потрібна бодай якась точка опори. Хоч якесь полегшення і перепочинок від щоденної виснажливої боротьби за існування. Це стосується передусім паперових ЗМІ, кинутих державою під коток орендних платежів, тарифів і курсового галопу. На відміну від Стеця, котрий тільки на третьому році війни спромігся на якусь «дорожню карту» для східних регіонів, «Україна молода» тримає зв'язок зі сходом постійно. Це очевидно з листів, які доходять до нас із прифронтової зони і які ми друкуємо на своїх сторінках.

«Українські громадяни на невідконтрольних територіях живуть в агресивному ізольованому інформаційному просторі і мають обмежений доступ до альтернативної інформації. Режими «ДНР» / «ЛНР» під російським кураторством встановили справжню монополію на правду», — додав на згаданому засіданні радник Стеця Дмитро Ткаченко. І хоч ці слова цілком справедливі, слід пам'ятати, що зубожіння інформаційного простору може мати місце не лише через загарбницькі дії РФ, а й через вимирання ЗМІ з суто економічних причин.

Безумовно, запуск телерадіотранслятора на горі Карачун — річ потрібна та важлива, але як можна поряд із відновленням одного віщання байдуже спостерігати за повільним помиранням іншого? Здається, у завдання створеного після Революції гідності Міністерства інформаційної політики якраз і входили ефективний розвиток українського інформаційного поля, гідна відсіч російським контрагітаторам, а також нарощування Україною свого власного контенту, котрий можна і почути, і побачити, і взяти до рук.

Тим часом жодної допомоги від держави преса України як не бачила, так і не бачить. Ми з колегами лишилися самі на самі з усіма наслідками чиновницького популізму та бездарного господарювання. Журналісти мусять провадити битву з інфляцією, зі збільшеними податками, зі зростаючими цінами тощо. Можливо, за таких обставин ми не надто виправдовуємо очікування Юрія Стеця — вибачте, пане міністре, ми могли б також піднести набой, але наші руки й плечі зайняті тим, що на них накинули ваші колеги по Кабміну та АП. Хоча насправді вибачитися треба лише перед читачами: бачачи наше злиденне сьогодні, ми не можемо гарантувати вам нашу дружбу завтра. Хоча ми дуже намагатимемося вижити. Заради нас, заради вас, заради України. ■

■ ТЕРОРИЗМ

Сльози над Босфором

Підозрюваних у нападі в Стамбулі заарештували, але нападника серед них нема

Туреччина оплакує десятки невинних жертв...

Ігор ВІТОВИЧ

В антитерористичній поліції Туреччини повідомили вчора, що заарештували 12 підозрюваних у кривавому нападі в Стамбулі, внаслідок якого загинули 39 людей, а 69 були поранені. Та серед них немає нападника, його досі шукають, повідомив міністр внутрішніх справ Сулеймен Сойлу.

Терорист відкрив вогонь у клубі «Рейна» в новорічну ніч. На той момент там перебували близько 600 осіб. За повідомленням Бі-Бі-Сі, нападник прибув до дорогого клубу на таксі, дістав із багажника довгоствольну рушницю і рушив до входу. Біля дверей він убив охоронця і турагента. Далі відкрив вогонь по людах у клубі. Стрільнина тривала близько семи хвилин, після чого чоловік зняв верхній одяг і утік, скориставшись панікою.

Нічний клуб «Рейна», у якому стався напад, розташований у районі Ортакей, на березі Босфору. Клуб популярний серед молоді, його нерідко відвідують знаменитості. Серед жертв стрільни були іноземці, зокрема громадяни Саудівської Аравії, Ізраїлю, Марокко, Росії, Тунісу, Лівану, Лівії, Йорданії, Франції та Бельгії. Ідентифікація тіл триває, але українців, за попередніми даними, серед загиблих немає, кажуть в українському МЗС. Двом українцям, які перебували в клубі, вдалося вціліти. У Стамбулі вже пройшли перші похорони: за мусульманською традицією, ховати померлих треба якомога швидше.

Угрупування «Ісламська держава» взяло на себе відповідальність за напад. У заяві групи сказано, що атаку здійснив «героїчний солдат». Є припущення, що терористи скоїли це у відповідь на турецькі військові дії проти бойовиків «ІД» у Сирії. ■

■ ІДІТЬ ГЕТЬ!

72 години на збори

Російські дипломати, яких звинувачують у втручанні в вибори президента США, вже залишили Америку

Олег БОРОВСЬКИЙ

Російські дипломати, яких було видворено зі США, вже повернулися додому.

З Вашингтона у перший день Нового року стартував спеціальний літак, яким дипломати-шпигуни та численні контеїнери з нажитим в Америці майном прибули до Москви.

Наприкінці минулого тижня Білий Дім оголосив рішення про їх видворення, пояснивши, що це реакція на діяльність, яка не відповідає дипломатичній практиці. Дипломати отримали 72 години на те, щоб залишити територію Сполучених Штатів. На борту літака перебували 96 осіб. Це дипломати з Вашингтона та їхні родини. Адміністрація Барака Обами наказала також покинути країну частині персоналу російської дипломатичної установи в Сан-Франциско. Йдеться про чотирьох осіб.

Варто додати, що президент Путін не відважився на такий самий крок щодо американських дипломатів, які працюють у Москві.

Видворення консульських працівників Кремля, — це відповідь американської сторони на кібератаки, що проводилися під час американських президентських виборів і в яких підозрюють Москву. Оголошення частини російського дипломатичного корпусу в США персонами нон-грата відбулося на підставі опублікованого минулого тижня детального звіту Федерального бюро розслідувань (ФБР) та Агенції національної безпеки (АНБ), в якому ці дві агенції роблять чіткий висновок, що російські хакери втручалися у процес президентських виборів у США та мали вплив на їхні результати.

У цій справі збереться спеціальна сенатська комісія, а президент-елект Дональд Трамп пообіцяв зустрітися з керівниками розвідслужб. Утім іще до такої зустрічі новообраний президент зробив власний висновок, що існує «нуль доказів» того, що Москва втручалася у вибори в США та мала вплив на їх результати. Речник Трампа Шон Спайсер заявив у понеділок, що новообраний президент не хоче «робити поспішних висновків» на підставі звіту ФБР та АНБ про роль росіян у виборчому процесі. Хоча звіт на 13 сторінках містить докладну інформацію і конкретні обвинувачення на адресу хакерів і російських цивільних та військових розвідувальних служб ФСБ та ГРУ про проникнення в сервери Демократичної партії.

Позицію Дональда Трампа можна зрозуміти, оскільки Москва фактично допомогла йому виграти вибори. Але її не поділяють не те що члени Демократичної партії, а навіть однопартійці Трампа, зокрема, сенатори Джон Маккейн та Ліндсі Грем. Ці двоє впливових політиків оприлюднили спільну заяву з закликом до конгресменів ухвалити суворіші санкції проти Росії. Маккейн назвав втручання Москви «нахабною атакою на американську демократію». ■

■ ЩОСЬ НОВЕНЬКЕ

Революція в апостольській столиці

Директором ватиканських музеїв уперше стала жінка

Олег БОРОВСЬКИЙ

Барбара Ятта.

Папа Франциск не кидає слів на вітер. Він не лише заявляв, що в Католицькій церкві має бути більше жінок на керівних посадах, а й реалізує слова на практиці. Директором Ватиканських музеїв із 1 січня призначена 54-річна Барбара Ятта. Вона буде першою в історії Ватикану жінкою на цій посаді.

Про можливість її підвищення заговорили ще в червні 2016 року, коли Ятта посіла посаду віце-директора. До цього вона 14 років пропрацювала у Ватиканській бібліотеці, а шість років тому Папа Бенедикт XVI перевів її до відділу музейних архівів. Уже Папа Франциск півроку тому призначив її заступником тодішнього директора Ватикансь-

ких музеїв. Цю посаду впродовж дев'яти років обіймав професор Антоніо Паолуччі, видатний італійський історик мистецтва. До праці у Ватикані він був директором флорентійської «Галереї Уффіці», перебував на посаді міністра культури Італії та керував роботами з реставрації базиліки святого Франциска Асизського, яка була пошкоджена землетрусом 1997 року.

Барбара Ятта не приховує захоплення своїм попередником, але заявила, що не буде продовжувачкою його політики щедрого позичання мистецьких творів із ватиканських архівів іншим музеям Італії та світу. Вона обмежить таку практи-

ку, до того ж різко.

Вона підрахувала, що професор Паолуччі впродовж свого перебування на директорській посаді позичив іншим закладам культури 3,7 тисячі мистецьких творів. Хоча на цю посаду її призначив Папа Франциск, але пані Ятта не оминула критикою і його, зазначивши в одному з інтерв'ю, що чинний понтифік ще жодного разу не побував у Ватиканських музеях. «Мабуть, він має важливі справи. Я не буду його офіційно запрошувати, хай прийде, коли забажає», — іронічно зазначила директриса закладу культури, який був заснований понад тисячу років тому. ■

■ А ТИМ ЧАСОМ...

На новорічні свята Ватикан струнула ще одна новина. У ватиканському кам'яному будинку поблизу площі Святого Петра відкрито... перший в історії Ватикану ресторан швидкого харчування «МакДональдс». Проти такої ідеї впродовж кількох місяців протестувала частина ієрархії католицької церкви та мешканці цієї околиці. Італійські ЗМІ дошкульно переінакшили назву цього закладу на «МакВатикан». Ватикан не повідомляє, яку суму платить американська ресторанна мережа за оренду приміщення площею 538 квадратних метрів. Але італійські ЗМІ повідомляють з посиланням на свої джерела, що оплата становить близько 30 тисяч євро за місяць.

Полеміка розпочалася ще в жовтні, коли з'явилася перша інформація про оренду під «МакДональдс» приміщення на вулиці Борджо Піо біля площі Святого Петра. У цьому ж будинку мешкають кілька вищих достойників Римської курії, а сам будинок перебуває у власності APSA, тобто Адміністрації спадщини апостольської столиці.

Протестували і мешканці сусідніх будинків — також переважно католицької ієрархії. Кардинал Еліо Сгреччія заявив в одному з інтерв'ю, що відкриття популярного ресторану в такому місці вступає в суперечку з його святістю, і є «збоченням». Не допоміг колективний лист до Папи Франциска, в якому мешканці цього району наголосували, що розміщення тут ресторану швидкого обслуговування спричинить «деградацію» цієї частини міста, порушить її візерунок та «артистичну і культурну спадщину». ■

■ НАРОДИНИ

Кіндер-сюрприз

Близнюки народилися з різницею в... рік

Ігор ВІТОВИЧ

Коли двійнята Соєр та Еверетт у майбутньому розповідатимуть про історію свого народження, то можуть додати до неї одну цікавинку — один офіційно є старшим за другого на... рік. Брати прийшли на світ у новорічну ніч. Але Соєр народився 31 грудня 2016 року о 23.40, ставши остан-

ньою дитиною, народженою у США 2016 року, а Еверетт — у першу хвилину 2017 року, ставши першою дитиною, яка народилася у США цього року. Пологи приймали лікарі шпиталю «Баннер Хелз» у місті Глендейл, штат Арізона.

Цей медичний заклад зобов'язаний видати близнюкам свідоцтва про народження згідно з реальним часом їхнь-

ої появи на світ, тобто в офіційних документах дата їхнього народження розбігатиметься на один рік.

Але немовлята відрізняються не лише роком народження, а й тим, що є двоякезими близнюками, тобто неідентичними один одному. Соєр при народженні був важчим, а Еверетт, хоч і народився пізніше, — вищим на зріст. Окрім «новорічних» близнюків, подружжя Холлі і Брендона Шеїв із міста Глендейл уже мають двох доньок віком чотири і тринадцять років, повідомляє Сі-Ен-Ен.

А Бі-Бі-Сі повідомляє про ще дивнішу історію з народженням. Перше народження цього року в Ісландії немовля народила жінка, яка в 1980 році сама стала першою народженою у цій країні дитиною. ■

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

■ СЕКТОР ГАЗУ

Видобудемо — зігріємося...

Україна нарощує видобуток власного газу, але планує перейти на нього до 2020 року — завдяки скороченню споживання цього палива

Україна стала значно менше споживати природного газу. І при цьому злегка наростила його видобуток. Співставлення цих цифр дало змогу Прем'єр-міністрові Володимиру Гройсману навіть прогнозувати швидкий перехід на «блакитне паливо» власного видобутку. Причому напролюд стехановськими темпами — вже через три роки. І при цьому влада обіцяє зниження вартості газу для населення, — але тільки після перемоги України у Стокгольмському арбітражі...

Цими днями Україна відзначила чергову дату: вже понад 400 днів ми обходимося без російського газу. Всього необхідний імпорту наша країна черпає лише у Євросоюзі. Причина: купівля газу у східного продавця обставлена цілою низкою політичних вимог, зокрема, російська сторона не бажає підписувати доповнення до двостороннього контракту зразка 2009 року, вкрай невигідного для України. І, як вважає наша сторона, доволі застарілого документа, який не враховує нових реалій на світовому газовому ринку.

І взагалі, за минулий рік наша держава скоротила імпорту природного газу на 32,7%, тобто, на 5 млрд. 376 млн. кубометрів у порівнянні з 2015 роком. Торік ми купили 11 млрд. 78,4 млн. кубометрів цього виду палива.

Щоправда, у грудні минулого року імпорту становив 1 мільярд 659 млн. кубів, що в 3,7 рази більше, ніж за аналогічний період 2015-го. Найбільше газу ми імпортуємо зі Словаччини,

на другому місці йде Угорщина, на третьому — Польща.

На думку експертів, сьогодні завчасно стверджувати, що скорочення споживання газу, яке ми можемо побачити на основі падіння імпорту, є ознакою більш інтенсивної економіки. Радше, навпаки, — показником того, що у нас падає виробництво.

Тим часом після падіння у 2015 році Україна торік наростила видобуток власного газу. Видобуток природного газу в Україні в 2016 році, за оперативними даними, збільшився на 0,7% в порівнянні з 2015 роком — до 20,29 млрд. кубометрів. Торік, нагадаємо, падіння видобутку становило 1,4% (на 0,274 млрд. кубометрів). У грудні 2016 року видобуток газу становив 1,749 млрд. кубометрів, що на 1,5% більше, ніж за аналогічний місяць 2015 року. За цей період видобуток газу ПАТ «Укргазвидобування» становив 1,253 млрд. кубометрів, ПАТ «Укрнафта» — 106,5 млн. кубометрів, іншими компаніями — 389,6 млн. кубометрів.

Раніше глава «Укргазвидобування» Олег Прохоренко прогнозував, що Україна зможе до 2020 року за рахунок власного газовидобутку забезпечити 90% потреби в газі за умови споживання не більше 30

Українські чиновники вже котрий рік поспіль ставлять завдання значно збільшити видобуток газу, але не можуть підказати, як цього можна досягти.

млрд. кубометрів на рік. Перед Новим роком цю тезу взяв на озброєння очільник вітчизняного Кабміну Володимир Гройсман, який заявив, що цей показник має стати орієнтиром для вітчизняної газовидобувної галузі. «Ми ставимо завдання до 2020 року перейти на максимальний власний видобуток газу і на свій газ, і це позитивно впливатиме на розвиток національної економіки та курс валюти», — заявив Прем'єр, додавши, що нашій державі треба розвивати сланцеве газовидобування.

Показник у 30 мільярдів кубометрів внутрішнього споживання, окрім цього, записаний і в Енергетичній стратегії. Статися це має до 2025 року, але шляхом раціональнішого споживання енергоресурсів. Таким чином, Україна має знизити споживання газу на 11% за десять років — із 2015 року.

Тим часом НАК «Нафтогаз України» пообіцяв знизити ціни на газ усередині країни. Станеться це, щоправда, лише у випадку, якщо наша держава переможе Російську Федерацію на судовому засіданні у Стокгольмському арбітражі, що

■ А ТИМ ЧАСОМ...

«Північний потік» — замість України?

Починаючи з 22 грудня транзит російського газу нашою ГТС знизився на 19% — через збільшення обсягів поставок газомірами «Північний потік» та «Опал». Про це заявила прес-служба «Нафтогазу України».

Як відомо, наприкінці жовтня минулого року Єврокомісія схвалила розширений доступ «Північного потоку» до «Опалу». Таким чином Росія отримала 90% від загальних потужностей газогону в 25,6 млрд. кубометрів.

триває вже другий рік. «Якщо ми зможемо у рамках справи про купівлю-продаж газу довести нашу позицію, то це означатиме зниження справедливої ціни для України у порівнянні з тією, що діє зараз. Це стосуватиметься всіх», — заявив очільник «Нафтогазу» Андрій Коболев. А вже у випадку перемоги в цій справі Україна отримує компенсацію за недоотримані доходи від транзиту газу.

Щоправда, на платіжки на ЖКГ ця «запланована» перемога зможе вплинути не раніше, ніж на початку наступного опалювального сезону: чекаючи на рішення суду у Стокгольмі доведеться ще не менше ніж півроку. ■

Марина ОЛЕКСЮК, Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

■ ІНВЕСТИЦІЇ

Мільйони для тих, хто потребує

Міжнародні донори готові збільшувати інвестиції в Україну, в тому числі й фінансування соціальних проектів для постраждалих від бойових дій на сході держави

Наші міжнародні фінансові партнери готові і надалі розширювати свою присутність в Україні. Тобто не скорочувати, а, навпаки, збільшувати обсяги фінансування своїх проектів у нашій державі, виділяючи як кредитні кошти, так і грантові. Це один із головних підсумків року, що минув. «В Україні ухвалено багато законодавчих актів, які привели її законодавчу базу ближче до Євросоюзу», — повідомили в ЄС. За даними Держстату, за період із січня до вересня 2016 року обсяг іноземних інвестицій до України зріс на 2% у порівнянні із аналогічним показником минулого року.

Готові витратити більше

«Незважаючи на те, що в Україні пробувають боротьба з корупцією, судова реформа тощо, темпи змін за останні три роки є більш динамічними, ніж за останні 23 роки», — каже виконавчий директор Європейської бізнес-асоціації Анна Дерев'яко. «Інвестиційна компанія «Драгон Кепітал» у 2017 році може вдвічі наростити обсяги інвестицій у наші активи в Україні у порівнянні з 2016 роком, — сказав її генеральний директор Томаш Фіала. — Ми вирішили, що ситуація поліпшилася настільки, що можна бути стримано оптимістичним — і можна починати інвестувати».

Перші паростки оптимізму Держстат зафіксував уже за підсумком перших дев'яти місяців минулого року. Обсяг капітальних інвестицій за цей період сягнув 204 млрд. гривень, що на 27% більше, ніж у 2015 році. Велика частка інвестицій надійшла у матеріальні активи: у будівлі, обладнання, машини і транспортні засоби. Обсяг коштів населення, виділених на будівництво, сягнув 19 млрд. гривень, а зростання при цьому становило 12,5%.

У цьому переліку й грантові кошти, які Захід виділяє нашій країні на вирішення переважно нагальних і першочергових потреб. «На наші проекти лише у Харківській, Дніпропетровській і Запорізькій областях упродовж 2016 року витрачено

16,8 млн. гривень, що їх виділив уряд Німеччини для облаштування житла та соціальної інфраструктури внутрішньопереміщених осіб», — розповідає виконавчий директор Українського фонду соціальних інвестицій Віктор Мірошніченко. У Києві та Львові на ці потреби, за словами Мірошніченка, витрачено 40 млн. гривень. «А от у Львівській, Вінницькій і нинішній Кіровоградській областях за рік потрачено 43,26 млн. гривень німецьких платників податків. Всього ж за період дії проекту «УФСІ IV», тобто з кінця 2013 року, інвестовано 152,1 млн. гривень», — констатує виконавчий директор фонду.

Для переселенців на сході і заході України

Проект, який нині реалізує УФСІ за кошти німецького уряду, передбачає модернізацію приміщень під соціальні гуртожитки для тих, хто через воєнні дії на сході нашої держави втратив дах над головою, а також капітальну реконструкцію шкіл, дитячих садочків, у яких навчаються, у тому числі, й діти вимушених переселенців. Ця проблема — напролюд гостра для нашої держави і, оскільки конфлікт триває, на жаль, залишатиметься актуальною упродовж наступних років.

Значна кількість переселенців сьогодні перебуває у прилеглих до Донбасу районах Харківщини, Дніпропетровщини, Запоріжжя: саме сюди втікали вони від бомбардувань і тут залишилися чекати завершення війни. Але не тільки! Чимало донеччан і луганчан знайшли свою другу домівку у столиці, а також «столиці Галичини» — Львові. Міжнародні донори при цьому ставлять завдання не лише вирішувати

Західні інвестори готові і надалі вкладати свої кошти у розвиток української соціальної інфраструктури.

матеріальні проблеми внутрішньопереміщених осіб, а й допомагати їм легше адаптуватися на новому місці, знайти гідну роботу. «Тож у соціальному гуртожитку у Львові після закінчення ремонту буде зроблену спеціальний громадський простір для тренінгів, обміну досвідом, дискусій, спілкування. Ми сподіваємося таким чином допомогти людям знайти своє місце у житті», — зазначає Віктор Мірошніченко і додає: — Утім уже сьогодні, на етапі проведення ремонтних робіт, перед нами на цьому шляху постає ще одна велика проблема — на рівні держави не затверджено умов надання соціального житла, відремонтованого за кошти уряду Німеч-

чини, тим людям із числа ВПО, хто найбільше його потребує. А вже якщо не існує чітких і зрозумілих правил, то ця прогалина може стати причиною соціальної напруги серед людей».

«Німецький» проект в Україні задля підтримки і соціальної адаптації переселенців триватиме ще щонайменше два роки. Наші донори сподіваються за цей час суттєво послабити цю проблему. Понад це, попередньо обговорюються й інші проекти, які також можуть бути реалізовані у нашій країні, якщо наші партнери побачать ефективність використання своїх коштів. А це вже завдання і для влади, і для громадськості. ■

Луї Пастер
французький мікробіолог і хімік (1822 — 1895)

■ ГАЛУЗЬ

Найсмачніше — у глибокому погребі

Названо найкращі вина споживчого ринку, які постачають українські виробники

Оксана СИДОРЕНКО

За традицією, під кінець року центральна галузева дегустаційна комісія разом із виноробами визначили найкращі вина України. Провідні фахівці «Укрвинпрому» за підсумками експертної дегустації традиційно вже десять років визначають кращі вина, які купують і п'ють українці. Цього разу — серед 55 зразків, представлених на вітчизняному ринку. Працювала комісія цього року на Закарпатті. До речі, вино «Трамінер» відомого закарпатського виробника стало найкращим, виробленим із однойменного сорту винограду. Цікаво, що в номінаціях, представлених певними сортами винограду, лідери не повторювалися, — кожен виробник зазвичай обирає власний «фірмовий» сорт, на якому й удосконалює майстерність. Утім чимало українців досі не підозрюють, що до святкового столу таки варто приглядати вітчизняне вино, яке частенько поступається зарубіжним тільки масштабами рекламних кампаній.

Якісне, але не розпіарене

Показово, що цього річчя панельна дискусія українських виноробів про шляхи підвищення конкурентоспроможності виноробної галузі загострила тему давнього українського прислів'я — вміли готувати, та не вміли подавати. Чи можна уявити, щоб у ресторани будь-якої з виноробних країн не змогли знайти у винній карті вітчизняного вина? В Україні ж, якщо ваш іноземний гість захоче скуштувати аборигенського напою, не факт, що офіціант зможе щось запропонувати. І в цьому ми з вами часто переконуємося й без спеціального експертного дослідження. Звісно, подбати про хорошу рекламу власного вина повинні в першу чергу самі виробники. Але останніми роками зміна законодавчих умов змушує їх опікуватися більше бюджетом виживанням, ніж рекламою. Як звернув увагу Володимир Кучеренко, генеральний директор корпорації «Укрвинпром», зараз виноробство та виноградарство позбавлені навіть моральної державної підтримки.

— Часто можновладці забувають, що на цій землі має право існувати така галузь, що вона повинна розвиватися, — сказав він. — Бо це ж і соція, і робочі місця в багатьох виноградарських регіонах, і відрахування в бюджет, податки. Культура споживання вина — показник рівня розвитку суспільства. Чим більше нація споживає якісного вина, тим вона здоровіша. Якість же його безпосередньо залежить від підтримки галузі виноградарства та виноробства. Донедавна була така підтримка у вигляді півторапроцентного збору на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства. Та останні два роки навіть цього нема. Цього року для усього сільськогосподарського комплексу буде надано 5,5 мільярда гривень. Але виноградарство отримає від цього зовсім незначну частину.

Межа виживання

Про наслідки скасування збору на виноробство розповів Михайло Агафонов, експерт Центральної галузевої дегустаційної комісії корпорації «Укрвинпром»:

— Наразі, за кадастровими даними, маємо 44,5 тисячі гектарів виноградників по Україні (без Криму). Це критично мала межа, перегин якої може спровокувати крах галузі. Бо ми просто не зможемо забезпечити свої підприємства вітчизняною сировиною. Не слід забувати, що у нас артемівський, харківський, київський заводи вин і зараз не мають власних виноградників — вони працюють на поставках. Тому якщо ми опустимося зараз нижче цього рівня, то потрапимо в тупикову ситуацію. Однопроцентний, а потім півторапроцентний збір на виноградарство, який існував із 2000-го року, дійсно робив велику справу. У 2010-11 роках ми завдяки йому садили щорічно

Українські вина лишаються «попелюшками» у рідних пенатах, але знаходять своїх поціновувачів, отримуючи високі нагороди міжнародних виставок.

по 5,5 тисячі гектарів виноградників і стільки ж садів по країні. Садили не просто так, а за новітніми технологіями, на краплинному зрошенні. І навіть якщо кардинально не збільшили площі виноградників, то принаймні призупинили їх скорочення. Тому що 3-4 тисячі гектарів їх у нашій країні виводяться із використання щорічно за різними об'єктивними природними факторами. За рахунок нових насаджень на ці державні гроші нам вдалося тримати планку виживання. А як тільки скасували щорічно за різними об'єктивними природними факторами. За рахунок нових насаджень на ці державні гроші нам вдалося тримати планку виживання. А як тільки скасували щорічно за різними об'єктивними природними факторами. За рахунок нових насаджень на ці державні гроші нам вдалося тримати планку виживання. А як тільки скасували щорічно за різними об'єктивними природними факторами.

На думку фахівця, якщо найближчим часом в Україні не відродять програму державної підтримки розвитку виноградарства, навряд чи можна буде говорити про майбутнє галузі.

— Навіть якби хтось і хотів відновлювати виноградники, засаджувати їх, — без допомоги держави це дуже важко зробити. Бо треба одразу вкласти величезні кошти і заморозити їх на п'ять років, доки виноградник дасть перший невеликий урожай. І не просто заморозити. Ще ж потрібні додаткові витрати, бо треба молоді насадженьня культивувати, обрізати, підживлювати... Ось чому цей збір виноградарям життєво необхідний. На підтримку галузі, аби вона не занепадала, треба мінімум 2 млрд. гривень щорічно.

Втриматися на ринку

Виноградарство базується на тривалому системному розвитку, адже лоза — не пшениця, яку посіяв, зібрав і продав зерно за кордон, зауважує Володимир Кучеренко. «В той час, як інші держави підтримують перспективні національні виробництва, у нас системний підхід у державній політиці залишає бажати кращого. Натомість відбуваються речі, що аж ніяк не сприяють розвитку вітчизняного виноградарства та виноробства. Акцизна ставка піднімається, популяризується продукція іноземного виробника...»

За словами очільника «Укрвинпрому», коли виноробне підприємство делегує представлителя перспективний для продажу вітчизняний продукт на тематичну виставку за кордоном, то навіть аби доставити виставкову продукцію, треба пройти неймовірно тяганину на митниці, щоб усі виставкові експонати задекларувати й замитнити: «Наприклад, зараз Грузія на шляху підписання угоди із КНР про зону вільної торгівлі. Тобто їхня вина на продукція йтиме за нульовою ставкою в Китай. Уявіть собі цей потенціал споживачів! У нас же чомусь не думають про диверсифікацію винної торгівлі... Важко

продавати навіть найякісніші вина там, де є перенасичення. З таким успіхом можемо український сніг продавати на Аляску, навіть у вишиванку його вдягнути — але багато там не куплять, бо є свій. Так і наші вина в Європі».

В Україні після втрати Криму лишилося чотири виноробні зони: Закарпаття, Одещина, Миколаївщина та Херсонщина. В кожній працює чимало високотехнологічних підприємств. Більшість з них погоджуються, що один із реальних механізмів вибороти собі місце під сонцем за несприятливих обставин, — разом розкручувати загальнодержавний бренд.

— Усі знають французьке вино, іспанське, італійське, чилійське, тому й нам треба об'єднуватися, створювати бренд «Українське вино», — вважає Анатолій Полосков, директор виноробного комплексу «Чизай». — Чим швидше наші виробники зрозуміють, що треба не конкурувати у цьому сенсі, а об'єднуватися, — тим швидше галузь відчує результати.

Кращі з 55

Тим часом на підсумковій дегустації року на Закарпатті були представлені українські вина із сортів винограду «Трамінер», «Піно», «Бастардо», «Ізабелла» та інші. Усі вина спеціально закуповували в торговельних мережах, тому професіонали дегустували саме ту продукцію, яка безпосередньо потрапляє до споживача.

Серед вин, виготовлених із винограду сорту «Трамінер», професіонали дали найвищі оцінки вину сухому білому «Трамінер» торгової марки «Чизай». У групі вин із винограду сорту «Бастардо магараський» найвищі бали отримали вино сухе червоне «Бастардо 2015» торгової марки «Інкерман», напівсолодке червоне «Бастардо» торгової марки «Коблево», напівсолодке червоне «Бастардо Кримське» торгової марки «Золота амфора». Найвищу дегустаційну оцінку в групі вин із сорту винограду «Піно Нуар» отримало сухе червоне вино «Піно Нуар 2014» ПАТ «Князя Трубецького». Серед вин із винограду сорту «Ізабелла» найкращим визнано напівсолодке рожеве «Ізабелла» торгової марки «Святкова колекція» (ТОВ «Сандора»). ■

■ ДОБРОСУСІДСТВО

Пий, Молдово, молоко, будеш ти здорова

Якість українських товарів, узгоджена з ціною, допомагає економічній дипломатії

Олена ЯРОШЕНКО

Республіка Молдова з 1 січня скасувала введені раніше обмеження на постачання м'ясомолочної продукції з України. Домовленості про це було досягнуто ще в листопаді 2016 року під час засідання молдовсько-української Міжурядової комісії з економічного співробітництва, яке проходила в Кишиневі. Віце-прем'єр Молдови, міністр економіки Октавіан Калмик запевнив українську сторону, що його держава не продовжуватиме у 2017 році режим обмежень на постачання української м'ясомолочної продукції і цементу. За словами міністра, Молдова вважає за потрібне пошукати інших заходів, ніж блокування поставок із сусідньої країни, щоб захистити місцевих виробників м'ясної і молочної продукції.

Обмеження на імпорт харчів з України були введені молдовською стороною навесні минулого року. Попри задекларовану мету — захист вітчизняного виробника, — в такому рішенні проглядалися і певні політичні мотиви. Втім, судячи з його перегляду, збалансована пропозиція ціни-якості від українських виробників м'ясних і молочних продуктів спрацювали переконливіше за політику. ■

■ ПЕРЕДПЛАТА-2017

Стабільна ціна в нестабільному світі

Найближчим часом можна передплатити «Україну молоду» на лютий

«Україну молоду» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

В умовах постійного зростання цін на все і всі ми не тільки не підвищуємо, а навіть трохи зменшуємо передплатну вартість «України молоді» у 2017 році. Якщо хто з вас, шановні читачі, не встиг передплатити газету на наступний рік, це можна зробити до 5 січня в селах і райцентрах, до 10-го — в обласних центрах та в Києві, і ви отримуватимете «Україну молоду» з 1 лютого.

Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ДП «Преса» www.presa.ua.

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплачуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2017 рік:

на місяць — 50 грн. 49 коп.,
на два місяці — 100 грн. 98 коп.,
до кінця півріччя — 252 грн. 45 коп.,
до кінця року — 555 грн. 39 коп.
Передплатний індекс — 60970

Для організацій, юридичних осіб:

на місяць — 70 грн. 49 коп.,
на два місяці — 140 грн. 98 коп.,
до кінця півріччя — 352 грн. 45 коп.,
до кінця року — 775 грн. 39 коп.
Передплатний індекс — 01555

П'ятничний номер:

на місяць — 18 грн. 41 коп.,
на два місяці — 36 грн. 82 коп.,
до кінця півріччя — 92 грн. 05 коп.,
до кінця року — 202 грн. 51 коп.
Передплатний індекс — 49497

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере: на місяць — 95 коп., на квартал — 2 грн. 15 коп., на півріччя — 2 грн. 60 коп., на рік — 4 грн. 00 коп.

■ ІНІЦІАТИВА

Школи Сластіона

Рік пошуку справжніх архітектурних скарбів на Полтавщині

Ганна ЯРОШЕНКО

Дослідження столітніх будівель земських шкіл, зведених за проектами відомого маляра-графіка, етнографа, архітектора, одного із засновників неповторного стилю українського архітектурного модерну Опанаса Сластіона на Полтавщині розпочалися рік тому. Утворилася спільнота «Школи Лохвицького земства». Робота почалася за ініціативи Ольги Герасим'юк — заступника голови Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, яка народилася у Пирятині. До неї долучився й міністр аграрної політики та продовольства України Тарас Кутювий. Ольга разом зі своєю командою вже організувала не в одній такій школі толоку.

— Ми прожили цей рік дуже правильно. Він був освячений пошуками наших справжніх архітектурних скарбів, поверненням нашої історії, пам'яті, — зазначила на засіданні Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини при управлінні культури Полтавської обласної державної адміністрації Ольга Герасим'юк. — За цей час до започаткованого нами руху з порятунку земських шкіл Опанаса Сластіона приєдналося багато різних людей. Голови сільських рад, на території яких розташовані наші школи, шукають кошти, щоб хоч якось підтримати їх, організують людей, котрі прибирають навколо них чагарі. Мені хочеться подякувати всім їм за те, що підхопили нашу ініціативу, — інакше нічого не вийшло б.

У 1910—1916 роках Опанас Сластіон створив серію проектів земських шкіл. Вони були затверджені Лохвицьким земством і набули поширення у Лохвицькому та Лубенському повітах. Ці школи, побудовані у стилі національного архітектурного модерну, мають характерні ознаки: шестикутні вікна, імпозантні вежі зі шпильми, цегляний декор на фасадах, що повторює народний візерунок, а подекуди й заломлений дах. На жаль, унікальні навчальні заклади, створені за проектом Опанаса Сластіона, були незаслужено забуті. Тільки окремі з них продовжували функціонувати, частину пристосували для інших потреб, а деякі на сьогодні фактично втрачено. Завдяки ініціативі Ольги Герасим'юк, Тараса Кутювоя, архітектурної майстерні Івана Би-

Одна зі шкіл — донедавна забута архітектурна перлина.

кова на об'єкти культурної спадщини — земські школи Чорнухинського, Лохвицького, Пирятинського та Лубенського районів — було створено облікову документацію з метою подальшого занесення їх до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

— Завтра їдемо до Христанівки, де повісимо охоронну дошку на одну з наших шкіл, — повідомила Ольга Герасим'юк. — На сьогодні ми вже знайшли 53 ось такі об'єкти культурної спадщини. Якщо побачити на знімках їх усі разом (а такий фотореєстр створив мій соратник Максим Іванов), можна собі уявити,

То був приголомшливий проект, придуманий матір'ю Лесі Українки Оленою Пчілкою, адже в цих школах безкоштовно навчалися діти бідноти.

яким неоціненним скарбом володіє Полтавщина. То був приголомшливий проект, придуманий матір'ю Лесі Українки Оленою Пчілкою, адже в цих школах безкоштовно навчалися діти бідноти. І дітлахи приходили туди з відчуттям гідності, бо це були справжні храми науки — невідомо в них неодмінно присутня й вежа зі шпилем. Повернення цих шкіл відкриває великі перспективи для нашого краю. І деякі туристичні агенції вже зацікавилися ними. У Миргороді ми мали зустріч із міським головою. А два тижні тому зібралися за «круглим столом» разом із керівництвом нашого знаменитого курорту й дійшли думки, що до сторіччя здравниці маємо повернути Миргороду його символ — унікальне приміщення водолікарні, знищене вже за радянських часів, думаю, саме

через те, що було дуже вже українським. Якщо всі зацікавлені в цьому люди об'єднають кошти й зусилля, гадаю, ми зможемо повернути Миргороду його історію.

Пані Ольга розповіла, що їздить по світу й спонсериє, як за кордоном бережуть кожен хатину, що має якусь історію. При цьому їй боляче бачити, в якому плачевному стані іноді бувають наші справжні шедеври архітектури.

— Багато унікальних творів Сластіона, якщо їм не приділяти уваги, можна втратити. Аліна Мигидюк з Архітектурної майстерні Івана Бикова вже не раз падала

з горіщ наших шкіл, бо столітні дерев'яні перекриття прогнили. Дахи нерідко відкриті, тому будівлі нищать опади. А в Харсіках, звідки пішов у світ Григорій Сковорода, приміщення школи почали розбирати мародери, — зітхає пані Ольга. — І тільки коли ми туди приїхали, провели там толоку, сільська рада прямо на шкільному подвір'ї провела засідання й узяла будівлю земської школи на баланс — уже в жалюгідному стані. А загальом для нас дуже важливо, щоб люди на місцях самі захотіли вдихнути в земські школи життя. Нам конче необхідно повернути ці школи. Інакше будемо людьми без пам'яті. Якщо ж усе згадаємо, заживемо зовсім іншим життям.

Що ж до питання фінансування, то воно вкрай складне, зауважила Ольга Герасим'юк, —

надто вже багато в Україні архітектурних див, що є свідками давнини, потребують порятунку.

— Тому ми й затіяли наш рух, щоб акумулювати зусилля й задіяти всі можливості. Скажімо, школу Сластіона в Христанівці збираються переобладнати на культурний центр — для цього шукаємо грант, — констатувала Ольга Герасим'юк.

На розгляд Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини вивели ще 7 об'єктів, які потребують статусу архітектурної пам'ятки: це земські школи в селах Курінька, Мокіївка, Богодарівка на Чорнухинщині та в селах Бодаква, Білогорілка, Безсали на Лохвиччині (у селі Безсали таких шкіл аж дві). Як запевнила заступник начальника управління культури обласної державної адміністрації Валентина Вождасенко, після Різдва вони вже стануть пам'ятками місцевого значення. У лютому управління культури планує провести в Лохвиці своєрідний «лікнеп» за участю керівників об'єднаних територіальних громад, голів сільських та селищних рад, на території яких розташовані архітектурні об'єкти Опанаса Сластіона. За підтримки управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації готується презентація нового туристичного маршруту, присвяченого популяризації творчого спадку Опанаса Сластіона, який пролягатиме до земських шкіл і завершуватиметься в Миргороді, де свого часу була побудована своєрідна перлина міста — водолікарня (сьогодні вирішується питання про її відновлення). Коли курорт знову буде з водолікарнею, тоді туристичний маршрут і справді матиме логічне завершення. ■

■ СУСПІЛЬСТВО

Мрії збуваються

У Богдана Волика, який урятував двох дівчаток на Дніпрі, тепер багато друзів

Богдана Волика до свого кабінету запросив Володимир Гройсман.

Людмила НІКІТЕНКО

Життя черкаського підлітка Богдана Волика, який урятував двох дівчаток на Дніпрі, про що «УМ» розповідала, різко змінилося і повернуло на щасливий шлях.

Тепер у Богдана багато друзів. Йому пишуть однітки, серед яких чимало дівчат, вони захоплюються його сміливістю і мужністю. Пишуть навіть ті кривдники, котрі називали його «однооким піратом». Шкодують, що таке казали.

Серед Богданових друзів чимало й дорослих — сусіди та знайомі, а ще журналісти, рятувальники, лікарі і навіть сам Прем'єр-міністр Володимир Гройсман, який запросив його до свого кабінету, подарував годинник і пообіцяв допомогти з операцією на оці, якої хлопчик потребує після того, як його травмував одноліток у дитячому садку.

Богданові тепер дзвонить і його мама. Для нього це теж велике щастя.

Бабуся Богдана — Алла Чеховська, переконана, що доля так розпорядилася не випадково. І невідомо напередодні Святого Миколая, коли Богдан гуляв на самоті біля річки, він побачив тих дівчаток, яких Всевишній допоміг йому врятувати. Святий Миколай не дарма вважається чудотворцем.

«У Богдана зараз такий період незвичний у житті, що скільки уваги йому. Але він не зазнається. Каже, я не герой. Так вчинив би кожен на моєму місці», — розповідає дідусь хлопчика, Олексій Васильович.

Він каже, дівчинка Даша, яку врятував онук, подарувала йому свій телефон замість того, який він намочив, коли кинувся за нею у воду. Мобільні теле-

фони йому вручили і представники благодійного фонду та поліції, а черкаські рятувальники подарували Богдану маску та ласта для плавання, про які він так мріяв. Міський голова Черкас Анатолій Бондаренко презентував маленькому рятувальникові сертифікат на премію в 30 тисяч гривень.

Алла Василівна говорить, що потихеньку надходять і кошти на карточку, номер якої оприлюднювала «Україна молода», оголосивши збір грошей на операцію Богдану на протезування ока.

А минулої середи Богдан їздив із бабусею до Києва. Машину виділили для поїздки черкаські рятувальники, професію яких хлопчик мріє здобути, коли виросте. І у столиці юному рятувальнику вже поставили протез ока. Правда, протез тимчасовий.

Справжній протез обіцяють поставити тільки у лютому. Його замовили. Оперуватиме відомий прибалтійський офтальмолог, який рятував бійців АТО. Тож бабуса і сам Богдан вірять, що все складеться добре.

До речі, оплату за цю операцію, як і обіцяв, узяв на себе Володимир Гройсман.

«Ми з Богданом щиро дякуємо за таку допомогу. Також низько кланяємося і дякуємо всім людям, хто відгукнувся і підтримав нас словом та коштами. Дай Боже усім вам, люди добрі, здоров'я і щастя у Новому році», — зі сльозами на очах говорить пані Алла.

А ще зізнається, мовляв, ми були зі своїм горем самі, а тепер скільки чудових друзів маємо.

А тим часом Богдан вирішив здійснити ще одну свою мрію. Він хоче ходити тренуватися у тренажерний зал. Щоб бути не лише сміливим, а й сильним. ■

«Жінки — більшість, яка існує на правах меншості».

Ліза Кремер, США

Наталія РОТАЙ

На жаль, на тлі Європи ми залишаємося дрімучою територією, де рівність прав чоловіків і жінок існує тільки на папері. Наприклад, домашнє насильство вже давно стало чимось буденним для суспільства! Середня зарплата жінок майже вдвічі менша за платню чоловіків, а при прийомі фахівця на «роботу мрії» наявність дітей, сім'ї грає в плюс для чоловіка і в мінус для жінки, навіть якщо молода мама об'єктивно краще працює. Про це говорять представники громадських організацій — автори VIII Альтернативної доповіді до Комітету ООН із ліквідації дискримінації щодо жінок. Журналістка «УМ» побувала на презентації звіту та дізналася, звідки бере виток проблема гендерної нерівності, як вона проявляється у нашому житті та чи можна її «вирівняти».

Влада стереотипів — як її побороти?

Спочатку — трохи цифр із Доповіді, підготовку якої ініціював підкомітет із питань гендерної рівності та недискримінації Комітету ВР України. Якщо ви досі вважаєте, що дискримінація за статтю в Україні відсутня, майте на увазі:

— 95% позовів про порушення прав і свобод біженців подають жінки.

— 48% сільських жінок не мають жодного медичного закладу, до якого можна дійти пішки.

— У 10 профільних комітетах ВР, які формують державну політику, відсутнє представництво жінок.

— Понад чверть українців, які потерпають від домашнього насильства, переконані, що їхній дільничний міліціонер ніколи не допоможе жінці, яку побив чоловік. Тому потерпілі не зверталися до дільничного.

— Діагноз ВІЛ-інфекція у 15,5 (!!!!) разів збільшує ймовірність насильства по відношенню до жінок у сфері охорони здоров'я.

— На обліку в міліції щороку перебувають 100 тисяч (!!!) осіб, які вчиняють домашнє насильство стосовно жінок і дітей. При цьому тільки 6% із них направляють на корекційні програми. У чотирьох регіонах України взагалі відсутні заклади, в яких постраждали могли б отримати допомогу і притулок.

— Чесно кажучи, я не розумію, чому в Україні — державі, де жінки мають такий високий рівень освіти, — зберігається такий значний рівень дискримінації за статевою ознакою. У бізнесі, політиці жінки представлені мало, водночас у сфері обслуговування із низьким рівнем оплати праці практично відсутні чоловіки, це нонсенс, — каже заступниця директора представництва Програми розвитку ООН Влєрта Чела.

А й справді, чому так? Через установки, дуже поширені серед наших політичних еліт і частини суспільства: жінка дурна, чоловік розумний, тому мити унітаз — нормально для жінки, але принизливо для чоловіка; поратися по будинку — жіночий обов'язок, чоловік не

ГЕНДЕР

Ігри інь і янь

Експерти: бізнес і політика в Україні залишаються суто чоловічими справами, а жінок милостиво «пускають» до партій лише для галочки

Малюнок із сайту iwpr.org.ua.

має до цього жодного стосунку; жіноча реалізація — вийти заміж, народити дітей, чоловіча — досягти успіху на роботі, зробити кар'єру тощо. А суспільство взагалі (за останніми замірами громадської думки), навпаки, позитивно ставиться до жіночого лідерства.

Якщо в суспільстві досі поширена думка, що чоловіки повинні керувати, командувати, розподіляти державні гроші, приймати чи скасовувати закони, робити вибір, від якого залежить доля мільйонів людей, а жінкам залишається виконавська сфера і «неважлива», «проста» хатня робота, то чи є дивним той факт, що, за світовим показником індексу економічної нерівності, співвідношення зарплати жінок до зарплати чоловіків у нашій країні становить 0,66%?

«У 2015 році жінка не очолювала жодну з 25 державних адміністрацій в Україні, а з 17 міністерств аж 5 були повністю «вільні від жінок» — на посадах і в штаті вищого керівництва були тільки чоловіки».

Безробітні, безпартійні...

За словами директорки Київського інституту гендерних досліджень Марфи Скорик, за останні п'ять років реальне становище українських жінок на ринку праці погіршилося — про це свідчать дані досліджень, оприлюднених у Доповіді. За цей період 2,7% українців втратили роботу, і це тільки офіційно! Збільшився рівень безробіття. Сьогодні дві

ДОВІДКА «УМ»

Альтернативну доповідь із виконання Україною Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок готували представники 14 громадських організацій. Їм допомагали понад 40 правозахисників, науковців, експертів, консультантів із різних питань. Координував підготовку звіту Київський інститут гендерних досліджень, що працює у сфері протидії дискримінації жінок із 1999 року. Програма розвитку ООН фінансово й організаційно підтримала доповідь. Звіт разом із рекомендаціями передали до Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок.

третини сільських жінок працездатного віку змушені шукати будь-які способи заробітку, бо для них немає робочих місць. Жінки вирощують і продають картоплю, капусту, полуницю, вигодовують на продаж курей, свиней, телят — це надзвичайно важка фізична праця, «дякуючи» якій селянки вже до 40-річного віку отримують букет хронічних захворювань. Влаштувються про-

— Участь жінок у політичному житті країни залишається переважно технічною. Так, вони більше представлені в партійних списках, але дуже рідко стають керівниками. Партії при реєстрації практично не дотримуються норми 30% гендерного квотування. У 2015 році жінка не очолювала жодну з 25 державних адміністрацій в Україні, а з 17 міністерств аж 5 були повністю «вільні від жінок» — на посадах і в штаті вищого керівництва були тільки чоловіки, — констатує факти Марфа Скорик.

Мама двох дітей, яка... не вмє читати

Інше питання, про яке мало хто знає в нашій країні, — дискримінація жінок-рома, які не можуть отримати навіть початкову освіту, а про навчання у ВНЗ чи технікумі годі й казати.

— Дівчатка мають значно менше можливостей навчатися, ніж хлопчики, і через традиції ромів (мовляв, у жінки зовсім інші функції), і через те, що в дітей немає елементарних документів, щоб ходити до садочка чи до школи. Більшість молодих жінок-рома мають по 2-3 дітей, при цьому не вмють читати і писати. У Мукачівсь-

кій ромській школі дівчатка вже з 5-6 класу приходять на заняття вагітні, був випадок, коли завагітніла 12-річна дитина! Тут уже не до уроків, як ви розумієте. Не маючи освіти, не маючи паспорта чи інших документів, із дітьми на руках, молоді жінки приречені на те, щоб виконувати тільки некваліфіковану, низькооплачувану роботу. І без соціальної допомоги такі люди просто не зможуть жити, — розповідає керівниця фонду «Чіріклі», правозахисниця Зола Кондур.

Пані Зола зауважує: дискримінація ромів призводить до ситуацій, абсурдних для цивілізованої країни. Наприклад, у місті Мукачеве живе хлопчик з ім'ям... Катерина! Неграмотні батьки щось наплутали, співробітники РАГСУ не так зрозуміли, і в свідоцтві про народження написали «дівчинка». Упродовж восьми років батьки про це не знали. А коли настав час спорядити Юрка (так насправді звать хлопчика) до школи, батьки почули відмову від керівництва навчального закладу. Більше двох років мати намагалася вирішити проблему свого сина-доньки самотійно, але змінити документи їй не вдалося. Від жінки щоразу вимагали папери, яких вона не мала і не знала, де взяти. Увесь цей час дитина не ходила до школи, але чиновникам було байдуже! І невідомо, чим би закінчилася історія Юри-Катерини, якби про неї не дізнався адвокат Мукачівського правозахисного центру. Він підготував позовну заяву, і вже скоро хлопчик отримає нормальні документи, щоб піти до першого класу.

Не «хто винен?», а «що робити?»

Якщо ми будемо орієнтуватися на застарілі уявлення, не враховуючи потреби сучасної працюючої жінки, справи не буде, переконані автори доповіді. Але зрушення вже є. Жертви домашнього насильства все частіше відстоюють своє право на свободу від знущань у суді. Прояви сексизму, які раніше «не помічали» в суспільстві, тепер викликають справжню бурю протестів і шквал судових позовів.

Утім, цього замало. Для того щоб жінка в нашій країні мала рівні права з чоловіком, держава має бути в цьому зацікавлена. Необхідно, щоб саме держава управляла цими процесами. Зокрема, уряду слід повернутися до розробки і здійснення сімейної політики, як це було до адмінреформи 2010 року. Не допускати державного фінансування і видання підручників, що містять стереотипні концепції ролі чоловіків і жінок. Слід забезпечити доступ дівчаток до всіх спеціальностей у навчальних закладах України, адже близько 500 спеціальностей зараз недоступні для дівчат! Створити список-резерв із жінок, які претендують на посади в апараті МЗС, і призначати, щойно з'являться вакансії. Відновити підготовку радників з прав людини і гендерних питань. Прийняти Вибірчий кодекс України з наскрізною нормою про гендерну квоту і відсутність дискримінації у виборчому процесі. І ще багато-багато іншого... ■

■ ЕПІСТОЛЯРІЙ

У курортному режимі

Відкритий лист
Президентові України,
Голові Верховної Ради,
Прем'єр-міністру УкраїниСтепан ТРОХИМЧУК, голова Львівського
обласного відділення Всеукраїнського
об'єднання ветеранів, професор
Львів

Вельмишановні наші очільники!

Львівська обласна ветеранська організація звертається до вас із проханням розблокувати діяльність Верховної Ради України, яка гальмується недосконалістю її регламенту, наявністю «мертвих душ» у списках т. з. народних депутатів, відсутністю нормальної дисципліни та просто елементарної культури та відповідальності. В умовах важкої доленосної війни, коли вирішується питання бути чи не бути Українській державі, діяльність наших обранців викликає у нас жах і недовіру.

На цей час у Верховній Раді наявний склад народних депутатів становить 423 особи. Деякі з них вибули надовго (Карімов-Онищенко), деякі не беруть участі в її роботі взагалі (Ярош) або лише епізодично та формально. А оці 37 безім'яних «мертвих душ», яких зараховують до живих і напівживих депутатів до максимально можливих 450, мертвою хваткою тягнуть наш парламент донизу, гальмуючи прийняття доленосних рішень, дають опонентам підстави вважати, що у ВР немає коаліції. То чому проста більшість має складатися з 226 голосів, а не з 212, як це є в дійсності? Кого цим намагається одурити?

Урядові не вистачає сотень законів для прискореного проведення реформ, для гамування непомірних апетитів зажерливих чиновників, для спрощення процедури розвитку підприємництва, а парламент працює у курортному режимі. Просимо вас навести лад і створити нормальну трудову дисципліну не тільки серед депутатів, а й усього чиновництва. Такий лібералізм і терпимість до ворогів і різних порушників законів та дисципліни дуже дорого коштує нашій державі. В умовах війни це слід вважати злочином.

Ще дуже турбує нас, ветеранів, та лавина лайна, брехні, наклепів, які ллються на голови не підготовлених до цього українців з екранів телевізорів, з радіоприймачів та друкованих ЗМІ. Чомусь модно стало безкарно обливати брудом Президента, уряд, парламент, бездоказово обзивати їх ворогами і зрадниками, але за такі дії ніхто не несе відповідальності. Чому різні мурави, рабівничі, германи, ермолаєви та інші не отримали належної оцінки та державного і громадського осуду за розпалювання ворожнечі та зомбування населення? Доки популізм і несусвітня брехня та провокації Ю. Тимошенко та її подібних політиканів будуть підривати авторитет та імідж України на світовій арені? Чи довго ще телеканали, власниками яких є чужинці та ворожі українцям наші домопощені олігархи, так вільно вестимуть руйнівну ворожу інформаційну війну проти нашої держави?

Ми нетерпляче чекаємо активізації реформ, прискореного розвитку народного господарства, соціальної справедливості, зменшення астрономічного розриву між доходами багатих і бідних українців, наведення елементарного порядку і дисципліни, припинення загравання з олігархами і явними ворогами. ■

Іван БОНДАР
Маріуполь

Мешкаю в цьому місті з 1960 року — року відкриття театру. За більш як півстоліття бачив чимало всіляких «театралізованих» свят, мітингів, громадських слухань тощо. Був знайомий з деякими керівниками департаменту культури. Це до того, що йшов листопадового дня на мітинг із нагоди Дня гідності і свободи з особливою цікавістю: хотів дізнатися, в який бік схилиться стрілка політичного барометра в Маріуполі?

Перші враження були позитивними: публіка дивувала своєю дисциплінованістю. Усі сходилися до пам'ятника Тарасові Шевченку без запізнення, з квітами одного кольору. Зі стриманого жесту «руководящей і направляющей руки» всі по військовому вишикувалися в каре, реєстрові «козаки» зайняли свою нішу — вона у них стабільна багато років. Звучить Гімн України. Слово надається заступнику мера — Когути. «Барометр» політичної погоди включено. Що ж скаже представник нової мерії? Дві-три фрази, виголошені нашивидкуруч (адже погода вітряна, дме з моря «східняк»).

Головне: прозвучали вони мовою агресора, щоб було зрозуміло і на той бік від Талаківки, де вже три роки розмовляють із нами мовою автоматів і гармат. А то, не дай Боже, хтось справді повірить, що «Маріуполь — це Україна», як кричать нам панно на колишній мерії, прикриваючи собою «рани»

■ РЕЗОНАНС

«Гібридне» свято

Які вітри гуляють у Маріуполі

від референдуму 2014 р. А саме вони, ці «рани», наочно підкреслюють ту велику «виховну роботу», яку проводила наша мерія десятиліттями, готуючи громаду міста саме до такого фіналу.

Узагалі, громаді дали зрозуміти, що закон Ківалова-Колесніченка в Маріуполі «дійствує». Мимоволі згадалися слова Івана Франка: «...все, що йде поза рами нації, це або фарисейство людей, що інтернаціональними ідеалами раді б прикрити свої змагання до панування однієї нації над другою, або хворобливий сентименталізм фантастів, що раді б широкими вселюдськими фразами прикрити своє духовне відчуження від рідної нації».

Окрім Гімну, прозвучала ще пісня-реквієм «Пливе кача». Хвилина мовчання, але ми так і не почули жодного слівця — за що ж загинула Небесна сотня; за які ідеали; що їх вивело на Майдан три роки тому? І, нарешті, чому цей день увійшов у новітню історію України як День гідності і свободи? Отже, яке надзавдання стояло перед тими, хто писав сценарій цього дійства? Поставити «галочку», відрепортувати Жебрієвському чи в Київ: Маріуполь

— це Україна? Все напишемо, прапори почепимо, мітинги проведемо, тільки не міняйте нас, не відштовхуйте від «золотого корита»...

Загалом враження від цього свята «гібридне». Стрілка «політичного барометра» примерзла на позначці «Маріуполь у тумані». Нарешті ведучий закриває мітинг і оголошує покладання квітів до пам'ятника «поету, художнику і громадському діячу Т. Шевченку». Поряд одна журналістка брала інтерв'ю в якогось дідуся і наприкінці попрощала назвати себе. Він відповів: поет, художник і громадський діяч. Дівчина на мить знітилась, а тоді, зрозумівши підтекст, усміхнулася. Вона зрозуміла, до якого рівня сьогодні на святі Гідності і Свободи «опустили» Кобзаря у Маріуполі. Добре, що ще не назвали його в стилі Азарова «русскім писателем» і «другом Белінського».

Думаю, тут доречно уточнення: Тарас Шевченко справді поет, художник і громадський діяч. Але скільки пересічних громадян у Маріуполі чи деінде можуть і про себе сказати, як той дідусь, — я поет (було надруковано 2-3 вірші в газеті), художник

(випускав стінгазету), громадський діяч (ходив на мітинги і навіть виступав). Але ж Шевченко — один! І місце вибирали для мітингу саме біля пам'ятника йому не тому, що був він просто поетом і художником, а насамперед Будителем національної гідності і став символом справжньої боротьби за Свободу окремої людини і всього народу: «Возвеличу малих отих рабів німих, я на сторожі коло них поставлю слово...» На цьому зупинимось, це — окрема свята тема...

Але не можна не підкреслити, яка була нагода згадати про це, і не просто нагода, а саме нагальна необхідність пригадати громаді, що справжня свобода «на халаяву» не приходить. «Борітеся — поборете» — саме за ці Шевченкові слова перший із Небесної сотні отримав кулю в серце. Це була ще й символічна куля: стріляли в серце всього українського народу і всіх, хто нарешті зрозумів, що таке Гідність окремої людини і Гідність Нації. Ці кулі свистять сьогодні щоденно, забираючи кращих із нас. Небесна сотня виростає в тисячі.

Саме по собі постає логічне запитання: так що то було в Маріуполі 21.11.2016? Справжнє святкування Дня гідності і свободи чи повзучий саботаж самої цієї ідеї? Ще раз нагаду про свої враження — стрілка «політичного барометра» показує: «Маріуполь у тумані. Господарює тут вітер зі сходу, і який циклон він принесе завтра?» ■

Уже який рік погода не дає нам сповна відчутти насолоду від справжньої зими. От і цьогоріч новорічні свята на частині території пройшли без морозів і снігу. Проте це не завадило киянам і гостям столиці повеселитися на святковому ярмарку «між двома дзвінцями», який уже традиційно проходить на двох площах — Софійській та Михайлівській.

■ ПОГЛЯД

Не треба говорити всує слово «незалежність»...

Наша державність не потребує доведення

Віталій БУЛАВКО,
журналіст, пенсіонер
Київ

На радіо, у пресі, в диспутах депутати, державні діячі дуже люблять говорити «незалежна Україна». Начебто в цьому нічого поганого і нема. Але чи говорять у світі «незалежна» Польща, Франція, Італія, Норвегія тощо? Ні! Чому ж в Україні так полюбують говорити «незалежність»? Раніше, коли Україна перебувала під протекторатом Росії, Польщі, Австрії чи іншої країни, слово «незалеж-

ність» було доречним. Але ж нині Україна вже чверть сторіччя є самодостатньою країною з усіма атрибутами держави — гербом, прапором, гімном, президентом, парламентом, армією, воєнною доктриною, тому слово «незалежність» не є доцільним.

Україна — самодостатня держава, і, само собою зрозуміло, є незалежною країною. І весь час підкреслювати, що Україна є незалежною, не завжди доречно і навіть принизливо для нас. І не акцентуючи, що Україна є неза-

лежною державою, ми тим самим вибиваємо козир із рук її недругів (у тому числі й потужної п'ятої колони), які ехидно й глузливо говорять про нашу незалежність: «А от чого Україна незалежна? От газу, угля, іностранный валюты ілі от собственной глупости?». І їм не втямки, що кожна держава підтримує економічні, бізнесові, культурні, торговельні зв'язки з іншими країнами. Так живе весь світ. І до чого тут незалежність? Просто не потрібно таке слово всує вживати... ■

■ ПОЛІТПАРНАС

Де найбагатші?..

Василь ВАСИЛАШКО
Київ

Не шкодували шин, забувши вік,
У тур на тиждень салом запасилися.
Повсюди більше лісу, снігу й рік,
Як ми за Мінськ, в Європу подалися.
Є більше велотреків, блиску трас,
Підійомних кранів, усмішок у сивих.
У горах статки більші, ніж у нас,
Як є на зиск податки прогресивні.
Ідуть реформи не погонів — знань,
Замінують копальні вітряками,
Дивують безкоштовністю навчань, —
Немов є комунізм із королями?
Не чув там про корупцію без віз,
Про ненаситних, як у нас, магнатів,
Бідніші там на олігархів скрізь,
Але багатші скрізь на люд багатий...
Шукаєм найбагатшу із країн —
Це Вільнюс, Рига, Таллінн чи Стокгольм є?
Це — Осло, Копенгаген чи Берлін?..
А чи це там, де — Каїна сваволя,
Де прірва олігархів жадних є,
Де молоді й для світу вистачає,
Де крадуть стільки і що красти є? —
То чи не ми є... найбагатшим краєм? ■

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Шостого грудня — останній день посту і довгоочікувана мить, коли перша зірка на небі сповістить про народження Спасителя. Християни очікують на цей день особливо, бо це — день примирення і всепрощення. Коли на небі з'являється перша зірка, уся родина дружно збирається за столом, на якому 12 пісних страв, головною серед яких є кутя.

Головна страва — кутя

Любов Марущак — дружина священика, за освітою — медик, за покликанням душі — волонтер. Хоч вона скромно «коригує» цю свою діяльність, кажучи, що «ми всі трохи волонтери», проте нещодавно її черговий ширий заклик підготувати захисникам вітамінні суміші знову почули одностайно, і пакетики із сухофруктами, імбирні суміші, мед і горіхи були благополучно отримані адресатами. Матимуть тепер захисники і кутю — інгредієнти якраз для неї.

Пані Любов розповідає: «Я родом із села, що на заході України, Борщівський район. У моїй родині споконвіку готувалися з особливою увагою до народження Ісусака. Ми, малі діти, мали обов'язок все в домі поприбирати, прикрасити ялинку і бути слухняними. Зараз, коли стали дорослими, маємо з братом свої сім'ї і кожен пішов із батьківського дому, ми стараємося зберегти звичаї та навчити своїх дітей цього».

На Святвечір на столі **головна страва — це кутя**, тобто страва з пшениці, яку наперед замочували в воді, бажано на ніч, потім відварювали, додавали мед, смажені чи підсушені горішки, тертий мак.

На 0,5 л пшениці — 200 г маку, 200 г цукру, 2 столові ложки меду, 100 г горіхів. Перебрану пшеницю промити кілька разів. Залити гарячою водою і варити 2—3 год. на легкому вогні.

«Мак, — уточнює пані Люба, — завжди тер у макітрі (глиняній мисці) макогоном господар дому. Бабуся і мама в дитинстві забороняли нам облизувати макогін, щоб чоловік не був лисим. Тепер скажу, що це неправда», — усміхається Любов Марущак. «До смаку додавали мелену корицю, родзинки, хто любив — халву, але нам не смакувало з халвою. Вечеря завжди пісна, тобто м'ясо на столі було тільки на Різдво, —

ТРАДИЦІЇ

Святвечір тихо землю огорта...

Дванадцять страв до першої зірки

продовжує вона. — До страв на столі входили борщ із грибами і квасолею (також пісний) і варениками. Вареники були з різною начинкою (тушкована капуста, мак, вишні, картопля) та пончики з часником, були страви з риби, смажений або запечений в духовці короп, холодець із риби, тушкована на олії капуста з грибочками, мариновані гриби, салат з бурячка з часником, рибні котлети з картоплею і узвар із сушених фруктів (яблук, грушок, чорносливу, шипшини (у нас говорять, із свербивуса). На столі господар ставив хліб, зверху сіль і збоку свічку, яку ставили в склянку з житом. Старалися все встигнути до появи першої зірки на небі. І ось Різдвяна зірка зійшла, вся сім'я, святково одягнута, стає на коліна перед іконами до молитви, щоб подякувати Господу за прожитий рік і діджати в здоров'ї і щасті наступного року. Потім господар дому благословляє стіл, і першу ложку завжди всі куштують кутю, а потім інші страви, страв на столі 12, що символізує 12 апостолів, які були з Ісусом.

Борщ на Святвечір найсмачніший!

Любов Марущак каже, що **різдвяний борщ** готується просто, зі звичних інгредієнтів, але саме на Святвечір він вдається найсмачнішим — дива та й годі!

«Свій борщ я готую просто: тушкую на олії бурячок, моркву, цибулю, потім добавляю відварені сушені гриби і також тушкую, додаю томатної пасти або свіжий помідор, тертий на тертці, наприкінці часничок, зо 2-3 зубчики, пропущені через часникодавку. У банячок, де вариться квасоля, додаю картоплю, шинкую капусту і додаю до картоплі. Коли майже готове, додаю тушковані овочі з грибами, потім зелень (кріп, петрушка, лавровий листок) перець».

До борщу «пасуватимуть» пісні **пампушки**, для випікання яких потрібно 2,5 склянки борошна, півлітра теплої води, 30 г свіжих дріжджів, столова ложка цукру,

Першою у Святвечір куштують кутю.

половина чайної — солі, 3 столові ложки олії і 4 зубці часнику.

У воді розчинити дріжджі, сіль, цукор, додати олію і борошно, замісити тісто і дати йому підійти. Затим розділити його на невеликі шматочки, сформувати пампушки і викласти на деко, змащене олією, і поставити в духовку, розігріту до 180 градусів. Тим часом подрібнити часник, додати сіль, олію, трішки води і все перемішати. Полити заправкою гарячі пампушки і подавати їх до столу.

Віля господаря мають стояти миски з пирогами, пампухами, варениками. Щоб, коли він запитуватиме: «Чи бачите ви мене за пирогами?», діти дружно мають відповідати: «Не бачимо!». — «От щоб і в новому році мене було не видно за пирогами!» — має відповісти господар, щоб весь рік був і хліб, і до хліба.

Любов Марущак пропонує такий **рецепт святвечірніх пампухів**:

На 1 л борошна взяти 2 столові ложки олії, чайну ложку солі, столову ложку цукру, чайну ложку спирту, 350 грам відвару з картоплі кімнатної температури, 30 г свіжих дріжджів.

Дріжджі розвести в відварі з картоплі, додати цукор. В борошно дати олію, спирт, сіль. Все змішати і поставити в тепле місце, щоб підійшло. Виробляючи пампухи, можна додати всередину повидло і смажити в олії, потім присипати цукровою пудрою, можна без повидла, тоді вони також смакувати-

муть із часником до борщу.

Риб'ячі страви — обов'язкові! Бо це — стародавній символ Христа.

Господиня пропонує приготувати, приміром, **короп, запечений на кружальцях картоплі**.

«Короп готую так: роблю впоперек надрізи від хребта, недо кінець живота, туди вставляю тоненькі кружальця лимона, розмарин, перець, сіль, часник, чуть збризкую оливковою олією (виставляю його на кружальцях картоплі) і до золотистої шкірочки запікаю в духовці при 170 градусах».

«Холодець із риби інколи роблю з різних видів риби: беру голову сьомги і добавляю з коропа плавники, голови, гарно застигає, желатин ніколи не додаю», — каже пані Люба.

Щоб зварити **рибний холодець**, треба буде 1 кг риби (товстолобика, іншої, можна кількох видів), літр води, морквина, цибулина, 2 лаврові листки, 4 перці-горошки і сіль за смаком. Рибу пошкрити і порізати на шматочки. Скласти їх у каструлю (і голову, хвіст та плавники також), залити водою і ставити варитися. Коли закипить — зняти піну, додати почищені овочі і спеції і варити до готовності. Далі рибу та овочі витягнути, а бульйон процідити. Розкласти рибне філе по тарілочках і залити бульйоном. На 2 години в холодильник — і холодець готовий.

Господині на Святвечір готують і вареники (важається, що, потрапивши до раю, людина ку-

Любов Марущак.

патиметься як вареник у маслі), голубці (бо голуб — символ миру), страви з бобових, бо вони приносять у дім достаток, вінегрет чи інші овочеві салати, приміром, **тушковані буряки**.

Буряки і моркву потерти, порізати цибулю, все злегка обсмажити на олії. Скласти в каструлю з товстим дном, посолити, поперчити, додати столову ложку оцту, а можна вичавити сік лимона і перемішати. Тушкувати на повільному вогні до готовності, постійно помішуючи. Можна їсти як самостійну страву (смачно і в гарячому, і в холодному вигляді), дуже смачно з оселедцем.

А ще має бути **узвар**, який символізуватиме урожай фруктів та ягід. Вариться він із сушених яблук, груш, слив. Хто бажає, додає вишні, чорноплідну горобину, інші ягоди. Сухофрукти помити, залити водою і дати постояти 2 години. Потім варити до готовності фруктів, а в готовий охолоджений узвар додати меду і цукру за смаком.

«Після вечері віншують і колядують усією сім'єю «Нова радість стала», «Добрий вечір тобі», а діти маленькі «квокають»: «квок, квок, сто курок, межі нами когуток», для того, щоб у господаря дому був достаток і багато птиці, за це діткам кидають цукерки, монети.

Ісусик маленький Не спить, не дримає. Своїми руками Весь світ обнімає.

І вашу хатину, І вашу родину! І всю Україну! Христос ся рождає!

Так віншують із Різдвом Христовим, — розповідає про цікаві моменти віншування Спасителя Любов Марущак.

Хай Вашу оселю янголи сторожать! Хай Ісусик прецедрий вам добра примножить! Будьте щасливі, будьте здорові! Живіть у мирі й у любові! ■

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Разом зі щасливою новиною про народження Господнього Сина до кожної домівки завітає Різдво. Дітями дзвіночками, веселими колядками, цікавими вертелами воно всім сповіщатиме про таїну спасіння.

До цього величного свята і готуються велично. У прибраних оселях ставлять дідуки, плетуть різдвяні павуки із соломи, готують найсмачніші страви.

Любов Скок із Київщини, провідний бібліотекар ЦНБ ім. Вернадського, готуючись до Різдва, черпає поради з книг та прислухається до досвіду старших. Має солідний записник із рецептами «від руки» і таке ж солідне «кухонне резюме».

До свята вона пропонує приготувати **свинину з курагою**. На півтора кілограма свинини треба буде 250 г кураги, сіль, перець, 3-4 зубчики часнику, півсклянки бульйону.

Насамперед потрібно зрізати з м'яса жир і розтопити його. М'якоть відбити, натерти сіллю, чорним перцем і часником. На м'ясі зробити надрізи, вкласти в них курагу без кісточок, покласти в сотейник, поли-

РЕЦЕПТИ

Добра з медом паляниця!

Віншуємо прийдешнє Різдво

ти бульйоном чи окропом і поставити в духовку на 20 хвилин. Потім знову полити і довести до готовності. Подавати нарізаним на порції.

Дуже смачно вдається **підчеревина, запечена зі спеціями** — те, що треба до свята!

На приблизно двокілограмовий шматок підчеревини з рівномірним поєднанням м'яса і сала треба буде 4 чайні ложки солі і часник та спеції — за смаком. Спочатку слід ретельно пошкрябати ножом шкірку, а потім підчеревину старанно помити й обсушити серветкою. Приготувати суміш, якою натиратимемо шматок: вичавити часник, подрібнити кілька лаврових листочків, додати сіль, чорний і духмяний перець, коріандр, паприку, хмелі-сунелі й перемішати до однорідної маси. Отриману сумішшю натерти під-

черевину з усіх боків, покласти в целофановий кулек (не зав'язувати) і залишити при кімнатній температурі годину-дві, після чого покласти на добу в холодильник промаринуватися. Далі щільно згорнути підчеревину у вигляді рулету, зав'язати товстою ниткою, загорнути у фольгу і поставити у розігріту духовку випікатися (приблизно на півтори години). Якщо потрібно, щоб зарум'янилася шкірочка, — наприкінці зняти фольгу і поставити у розігріту духовку випікатися (приблизно на півтори години). Якщо потрібно, щоб зарум'янилася шкірочка, — наприкінці зняти фольгу. Вже готову підчеревину треба остудити, а потім покласти у холодильник і подавати до столу наступного дня — з хроном, гірчицею, овочами, зеленню.

Пані бібліотекар радить і смачний **м'ясний рулет з овочами та маринованими грибами**.

Потрібно 500 г яловичини, змішаної з 300 г свинини, 200 г марино-

Любов Скок.

ваних грибів, 2 круто зварені яйця, 2-4 картоплини, 1-2 морквини, 0,5 склянки вершків, 2 скибки черствого білого хліба, 2-3 ложки смальцю, пучок петрушки. М'ясо разом із хлібом перемолоти, вимішати з нарізаними на кубики яйцями, грибами, картоплею, морквою, а також вершками, перцем, сіллю і залишити масу на 10 хвилин.

Сформувати батон і покласти

в змащену жиром форму, наколоти виделкою, залити розігрітим жиром і смажити 20-30 хвилин на маленькому вогні, підливаючи потроху теплу воду. Холодним порізати на шматочки і подавати із зеленню.

Печеня з яловичини та грибів також асоціюється у пані Любов Скок зі святом. На півкілограма яловичини потрібно 2 столові ложки смальцю для обсмажування м'яса, морквина, цибулина, корінь петрушки, півсклянки сметани, столова ложка томатної пасти, 300 г свіжих грибів (чи 50 — сушених), кілограм картоплі, сіль і перець за смаком.

Яловичину порізати на шматки, посолити, поперчити й обсмажити з нарізаними морквою, цибулею, коренем петрушки і томатом-пюре. Скласти у сотейник, залити бульйоном і тушкувати до напівготовності.

Підготовлені гриби відварити, подрібнити і злегка обсмажити з цибулею. Обчищену картоплю нарізати шматочками, обсмажити і скласти в сотейник, другим шаром — м'ясо з овочами, зверху — гриби з цибулею. Заливають грибним відваром та сметаною, посипають зеленню петрушки. Запікають у духовці до

готовності всіх інгредієнтів.

Медова паляниця — напевне, та, про яку співається в колядках. Любов Скок пропонує спекти таку, переконана, що це робити нескладно, зате і пухкий високий вигляд вашої випічки, і солодкий аромат, і надзвичайний смак — усе засвідчить те, що свято вдалося на славу.

Для тіста потрібно: склянка цукру, 2 столові ложки масла, 2 столові ложки меду, 2 яйця, чайна ложка соди, гашена оцтом, 3 склянки борошна.

Яйця збити з содою. Цукор, масло, мед поставити на вогонь, коли закипить, додати яйця. Маса збільшиться у 2-3 рази. Гарячим замісити і відразу розкочати 5 коржів. Випікати до зарум'янення коржів (вони рум'яняться швидко — не перепечіть!).

Для крему: 100г розм'якшеного масла, 2 склянки сметани, склянка цукру — все розтерти, а потім збити і перемішати коржі. Прикрасити подрібненими сухофруктами, тертими горіхами чи шоколадом, шматочками мармеладу чи випеченими фігурками.

Щасливого Різдва! Миру, достатку і щастя! ■

Олександр Довженко
український письменник, режисер, кінодраматург

«Українська пісня — це бездонна душа українського народу, це його слава».

НАША ГОРДІСТЬ

Естрадне золото

Михайло Маслій презентує книгу спогадів про Дмитра Гнатюка, Назарія Яремчука, Ігоря Білозіра та інших достойників української популярної пісні

Світлана МИЧКО
Тернопіль

Тритомник «Золотий вік української естради (1960—1980-ті роки)» побачив світ у чернівецькому видавництві «Букрек». Презентували його на вересневому Форумі видавців у Львові. Вручаючи автору, колись тернопільському, а тепер уже київському журналісту Михайлу Маслію спеціальну персональну відзнаку, президент Форуму Олександра Коваль оцінила його дітище так: «Нічого прекраснішого, ніж це видання, я ще не бачила. Я просто зачудована». Тритомник став результатом 12-річної праці. Він справді унікальний, бо досі в українській літературі про українську естраду не було написано нічого подібного. «Це книга спогадів, мудрості, книга повчань від тих, кого уже немає, від тих, хто з нами і є відомим або ж несправедливо забутий... Це оповіді тих людей, які творили і творять історію української пісні» — написано в короткій анотації.

«Нині, у часи тотальної комп'ютеризації й інтернету, ви майже нічого правдивого не знайдете в інформаційному просторі про таких самородків нашої пісні, як Валентина Купріна і Юрій Гуляєв, Платон Майборода і Василь Михайлюк, Степан Сабадаш та Ігор Поклад, Левко Дутківський і Дмитро Луценко, Дмитро Гнатюк і Назарій Яремчук, Мирослав Скорик і Олександр Білаш, Михайло Ткач та Ігор Білозір, Олександр Зувєв та Володимир Кудрявцев, — написав у вступному слові співак Василь Зінкевич. — Дивно, що навіть пропонуване читачеві на інтернет-сторінках і видається за правду — й близько нею не є. Чомусь мало хто нині цікавиться у наших пісенних корифеїв, а як же все воно було насправді. Михайло ж не полінувався, познаходив та об'їздив усіх, хто причетний до історії української естрадної пісні, усіх почув, думку кожного врахував».

Після Львова презентації «Золотого віку української естради» відбулися у Києві, Чернівцях, Івано-Франківську та Тернополі.

Захоплення, яке змінило життя

Михайла Маслія знаю давно — як непересічну і талановиту особистість, як людину, яка щиро любить українську пісню і глибоко цікавиться її історією. Знала і про його численні цікаві публікації у ЗМІ на цю тему та дружні стосунки з багатьма відомими співаками, поетами, музикантами. І була здивована, коли дізналася, що він навіть приблизно не з «гуманітаріїв» і не з «ліриків».

Після школи закінчив педучилище за спеціальністю «вчитель праці та креслення», потім — механіко-машинобудівний факультет політехнічного інституту, далі — три роки успішної наукової роботи та авторське свідоцтво за розробку... «установки для зварювання кільцевих швів газопроводу «Уренгой—Помари—Ужгород». Мав можливість потрапити до відомого Київського інституту електрозварювання імені Патона, за державним направленням приїхав на Тернопільський комбайновий завод. Каже, що свою професію любив і працювати йому було дуже цікаво, однак перемогла інша любов.

«Михайле, з чого все-таки почалося твоє таке глибоке зацікавлення цією тематикою?» — запитую. «Це важко зрозуміти, як воно приходить, — від-

Михайло Маслій.

повідає він. — Мабуть, коли шукаєш себе, то десь знаходиш. Пригадую, вже в першому класі співав «Чорнобривці», «Виростеш ти, сину», «Степом, степом». Шкільні уроки музики, куди вчитель приносив платівки з різними записами, справляли надзвичайне враження. І вдома в нас було багато платівок з українськими піснями, які мені не набридало слухати по багато разів. Майже кожну знав напам'ять і міг проспівати. Тоді були справді гарні пісні, найкращі — там усе було вишукано, прекрасна поезія, унікальні мелодії. Вони западали дуже глибоко в серце.

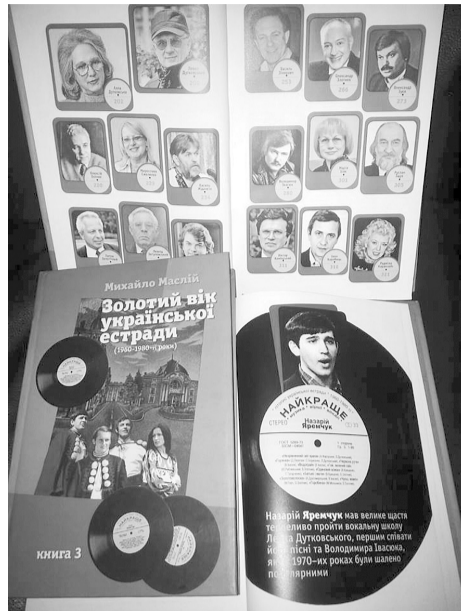
Уже студентом, наприкінці 70-х, постійно ходив на концерти. Познайомився і здружився з Ігорем Білозіром,

«Щасливий, що мав можливість спілкуватися з цим унікальним поколінням артистів, яким вдавалося робити себе і творити славу української культури без жодних продюсерів, директорів і прес-служб».

Василем Зінкевичем, Валерієм Мареничем, а далі вже вони знайомили мене з іншими знаменитостями. Захоплювався українською естрадою все більше, дуже хотілося дізнатися, як народжувалася та чи інша пісня. Я шукав і знаходив відповіді, коло цих знань поступово розширювалося, зацікавився ділитися ними з іншими. Свій перший матеріал для газети написав про історичний фестиваль «Червона рута-89» і навіть не сподівався, що тодішня тернопільська молодіжка «Ровесник» опублікує його на розвороті. Уже через роки почав працювати у львівській газеті «Експрес» і тривалий час вів сторінку «Зустрічі», багато героїв якої стали потім героями моєї книги».

Документалістика та lifestory

«Золотий вік української естради» Михайла Маслія — це понад 1200 сторінок і 216 героїв, які зараз проживають у 19 країнах світу. В основному це співаки, композитори, поети і музиканти, але є і люди зовсім інших професій. Наприклад, львівська радіожурналістка Марта Кінасевич, теледиктор і ведуча престижних фестивалів, конкурсів та концертів, киянка Тамара Стратієнко, художник-модельєр із Буковини Алла Дутковсь-

Тритомник про українську естраду.
Фото з власного архіву Михайла Маслія.

ка. Далеко не всі герої є українцями за національністю — серед них, приміром, грузин Вахтанг Кікабідзе і сербка Радміла Караклаїч, болгарин Бісер Киров і росіянин Олександр Малінін, поляк Чеслав Немен і азербайджанець Муслім Магомаєв, татарин Ренат Ібрагімов і молдаванка Надія Чепрага. Є серед імен відомі усьому світу, а є маловідомі для загалу навіть в Україні. Однак усіх їх об'єднує саме українська пісня і всі вони зробили вагомий внесок у її творення чи популяризацію.

Книгу називають і літописом, і енциклопедією, як на мене ж, вона являє собою майстерне поєднання документального дослідження і того, що сьогодні модно називати lifestory. Бо є там і дуже багато про особисте життя героїв — і ліричного, і комічного, і трагічного як із минулого, так і з недавнього часу. До того ж історія української естради періоду її найбільшого розквіту розповідається в основному самими її творцями (чи близькими й рідними тих, кого уже нема) та людьми, причетними до цього творення, тому тексти вийшли дуже теплими й емоційними.

Читачі знайдуть у трилогії дуже багато нових цікавих фактів, що були невідомими досі для загалу. І про життя та творчість естрадних зірок, і про історію створення надпопулярних шлягерів, і про людей, які їх «народили», але за-

лишилися за лаштунками всенародної слави. Люди старшого й середнього віку наче повернуться машиною часу в молодість своїх кумирів і своєю, водночас дізнаючись про давно відоме таке, чого ніколи не знали.

А для молоді «Золотий вік...» може стати суцільним великим і захоплюючим відкриттям. До речі, коли читала книгу, дуже шкодувала, що ще не існує таких технологій, які б дозволяли просто на сторінках «вмикати» для прослуховування ту чи іншу пісню. Втім про їх тексти Михайло Маслій потурбувався. Каже, до речі, що оригінальні авторські відшукати було не так то просто, а ті, що їх повно в інтернеті, містять багато неточностей.

Ретельно збирав і перевіряв також біографічні дані своїх героїв, нерідко витрачаючи купу часу заради одного рядка. «Щось народжувалося відразу, а до чогось ішов довгі роки... Когось із піснетворців знайшов сам, а хтось — мене... Не раз, особливо на початку роботи, коли майстри ще мене не знали, інтерв'ю записувалися важко, бо співрозмовники неначе ставили невидиму стіну між нами, тож доводилось переконувати, що я не просто прошу поділитися

спогадами, а що ми разом документуємо історію нашої естради... А взагалі я дуже щасливий, що мав можливість спілкуватися з цим унікальним поколінням артистів, яким удавалося робити себе і творити славу української культури без жодних продюсерів, директорів і прес-служб» — розповідає він.

І стануть рядки кадрами

■ Михайле, що було для тебе найскладнішим у процесі роботи над тритомником?

— Писати про тих, хто відійшов. Це так боляче, а ще болячіше, якщо стається в теперішні дні, коли ти ще вчора з людиною розмовляв, а нині її вже нема. За роки роботи над книгою я здружився з більшістю її героїв. І зрозумів одну важливу річ — якщо є можливість щось дізнатися і записати сьогодні, то біжи, зустрічайся і роби це, бо завтра вже можеш не встигнути. Ніколи не забуду, що легендарний композитор Олександр Білаш помер саме того дня, на який у нас було призначено інтерв'ю... Дякувати Богу, про його творчість потім вдалося дуже багато і цікаво розповісти дружині, народній артистці України Ларисі Остапенко.

■ А хто, якщо не секрет, допоміг тобі з таким розкішним виданням фінансово, адже в наш час це дуже дороге задоволення?

— Подяка за таку допомогу є в самій книзі — телевізійною каналом «Експрес ТВ» і Миколою Княжицькому, тернопільським меценатам Ірині й Тарасові Демкурам та Галині й Михайлові Ратушнякам.

■ Знаю, що ти готуєш до друку нові цікаві видання на все ту ж улюблену тематику. Розкажи про них, будь ласка, хоч трохи.

— Уже зовсім скоро, відразу після Нового року, має вийти книга «Україно, ти моя молитва!», в якій зібрав близько двохсот українських хітів 1950—1980-х років із фотографіями авторів цих пісень та історіями їх створення. Завершив роботу і над книжкою спогадів про незабутнього Ігоря Білозіра, народного артиста України, з яким нас єднала справжня чоловіча дружба впродовж багатьох років, тож це видання буде для мене особливо дорогим. Воно міститиме найрізноманітнішу інформацію від 180 людей, які знали Ігоря, і мені здається, що такої повної і детальної розповіді ще не було про жодного артиста нашої естради.

До наступного львівського Форуму видавців разом із Миколою Княжицьким та моїм другом, журналістом із Великобританії Богданом Нагайлом, готуюмо книгу про легенду української естради Ірену Яросевич (псевдонім Рената Богданська), чие ім'я довгий час залишалося невідомим не лише для масового українського слухача, а й для колег, бо радянська влада насильно викреслила талановитого українку-емігрантку з історії. Попереду величезний обсяг пошукової роботи, але воно того варте. Як варті окремих книг про них переважна більшість героїв «Золотого віку української естради».

■ Відомо також, що буде телевізійна версія твоєї трилогії.

— Таку ідею подав на презентації «Золотого віку...» у Києві директор Палацу «Україна» Роман Недзельський, і вже з Нового року робоча група почне її втілювати.

Це буде своєрідний документальний серіал. На якому саме каналі чи каналах його транслюватимуть, це питання вирішуватиметься пізніше. Головне зараз — устигнути все відзняти. А також — відшукати всі відеоархіви, для чого теж треба буде попрацювати, як кажуть, у поті чола. Але для мене така робота, коли в результаті знаходиш щось нове і дізнаєшся те, чого раніше не знав, є дуже цікавою, я від неї не втомлююсь. Думаю, що вже навесні глядачі зможуть побачити і оцінити перші фільми. ■

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України;
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова; Фонд сприяння розвитку мистецтв;
газета «Україна молода»; Центр рейтингових досліджень «Еліт-Профі»

■ МИНУВШИНА: КОРОТКІ СПИСКИ

Напередодні Нового року відбулася чотириденна експертна сесія Всеукраїнського рейтингу «Книжка року '2016». Понад сотню фахівців оцінили понад тисячу видань. Починаємо публікувати шорт-листи кожної підномінації — по сім найподієвіших книжок сезону (за абеткою). Лавреати з цих списків будуть оголошені наприкінці січня — на початку лютого.

Популярні видання / історична белетристика

Володимир В'ЯТРОВИЧ. За лаштунками «Волині-43». Невідома польсько-українська війна. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 304 с.(п)
Петер ЕНГЛУНД. Захват і біль битви. Перша світова в 211 епізодах. — Х.: Фоліо, 560 с.(п)
Станіслав КУЛЬЧИЦЬКИЙ, Лариса ЯКУБОВА. Триста років самотності: український Донбас у пошуках смислів і батьківщини. — К.: Кліо, 720 с.(п)
Джеймс МЕЙС. Україна: матеріалізація привидів. — К.: Кліо, 688 с.(п)
Сергій ПЛОХІЙ. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до Незалежності. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 496 с.(п)
Валерій ПРИМОСТ. Едип Московський. Нариси історії росіян. — К.: Темпора, 508+476 с.(о)
Лариса ЯКУБОВА, Яна ПРИМАЧЕНКО. В обіймах страху і смерті. Більшовицький терор в Україні. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 544 с.(п)

Дослідження / документи

1933: «І чого ви ще живі?». — К.: Кліо, 720 с.(п)
Бабин Яр. Історія і пам'ять. — К.: Дух і Літера, 352 с.(с)
Історія Наїми. Мустафа Наїма. Гюсейнові городи у витязі історії із заходу та сходу. Сер. «Історична думка». — К.: Видавництво Жупанського, 288 с.(п)
Генрик ЛІТВІН. З народу руського. Шляхта Київщини, Волині та Брацлавщини (1569—1648). — К.: Дух і Літера, 616 с.(с)
Зенонас НОРКУС. Непроголошена імперія: Велике князівство Литовське з погляду порівняльно-історичної соціології імперії. — К.: Критика, 440 с.(о)
Суспільство і влада в радянській Україні років непу (1921-1928). Том 1, 2. — К.: Інститут історії України НАНУ, 656+598 с.(о)
Ігор ЧОРНОВОЛ. Компаративні фронтири: світовий і вітчизняний вимір. — К.: Критика, 376 с.

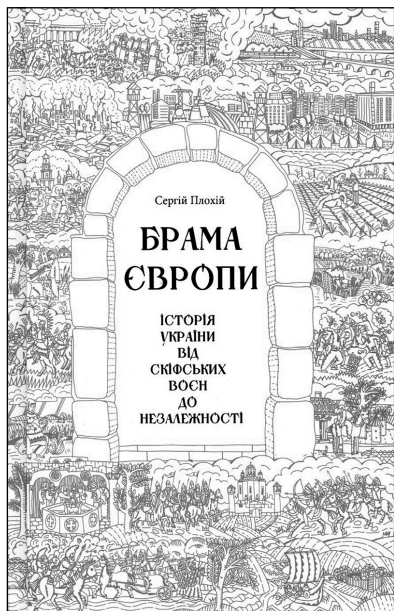
Біографії / мемуари

Ганна АРТЕМ'ЄВА, Олена РАЧОВА. 58-ма. Невилучене. — Х.: Віват, 336 с.(п)
Єжи ҐЕДРОЙЦЬ. Автобіографія у чотири руки. Сер. «Бібліотека спротиву. Бібліотека надії». — К.: Дух і Літера, 408 с.(о)
Філіпп ДЕЛОРМ. Анна Київська. Дружина Генріха II. — К.: Laurus, 208 с.(с)
Князі Вишневецькі. — К.: Балтія-Друк, 320 с.(п)
Переслідувані за Правду: українські греко-католики в умовах тоталітарних режимів ХХ століття. — Л.: Видавництво Українського католицького університету, 176 с.(с)
Роксана СКОРУЛЬСЬКА, Марина ЧУЄВА. Микола Лисенко. Дні і роки. — К.: Музична Україна, 744 с.(п)
Євген ЧИКАЛЕНКО. Щоденник 1925—1929. — К.: Темпора, 448 с.(п)

■ ЕКСПЕРТНА ДУМКА

Станіслав КУЛЬЧИЦЬКИЙ, доктор історичних наук, професор, завідувач відділу Інституту історії України:

— Здається, 2016 року — судячи з асортименту книжок, — стався поворот у наших поглядах на історію: ми нарешті відмовляємось від радянських міфів та стереотипів, по-новому осмислюємо нашу минувшину, науковці звертаються до читача з цілком свіжими поглядами. Яскравий приклад — книжка Сергія Пlochія «Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до Незалежності» (Х.: Клуб сімейного дозвілля). Дуже популярна, яскраво написана книжка, краще потрібна масовому читачеві, який, по прочитанні, зможе тепер відділити історію України від історії Росії, яка причепилася до історії України і поглинула її роки так на 600. Як на мене, книжка С.Пlochія є зразком не лише для популярних видань, а й для академічних досліджень — я навіть наголошував на цьому у професійному «Українському історичному журналі».

■ НОМІНАНТ

Звабливе сяяння імперій

Політичний термін між добром і злом

Костянтин ДИКАНЬ

Тривалий час імперія як форма державного устрою не тишила слух «прогресивної частини людства». Та нині ця назва є компліментом для шанувальників імперії «свободи і добра».

У Римі імператором називали командувача армії, самодержця й менували рексом, а керівника держави — кесарем. Юлій Цезар поєднав усі титули: імператор. Після опанування західної Ойкумени християнством обов'язком імператора став захист Церкви. Позаяк тодішня потуга країни визначалася її розмірами й ступенем централізації, то зростає кількість політич-них імперій, які йменувалися імперіями, а визнання цього статусу стало мрією завойовників: «У політичній історії західної цивілізації символічним надбанням чи ресурсом незрівнянної вартості аж до самого Нового часу (1648 рік) була сама назва чи статус імперії. Бути імперією у середньовічній чи ранньомодерній історії означало продовжувати історію Римської імперії, перейняти її права та символи принаймні бути рівним їй «другим» чи «третім» Римом».

Але ідея імперії з «найжаданішого і найпочеснішого титулу і рангу на певний час могла перетворитися на тавро чи ганебний ярлик, а з іншого боку — на поняття соціальних наук, яке годиться і для політичних утворів, що ані самі себе імперіями не проголошували, ані сучасники їх такими не визнавали». Таким утворенням було Велике князівство Литовське, експансіоністська політика якого, державний устрій, етнічний склад, мрії окремих чільників створили передумови набуття цього статусу. Не сталося.

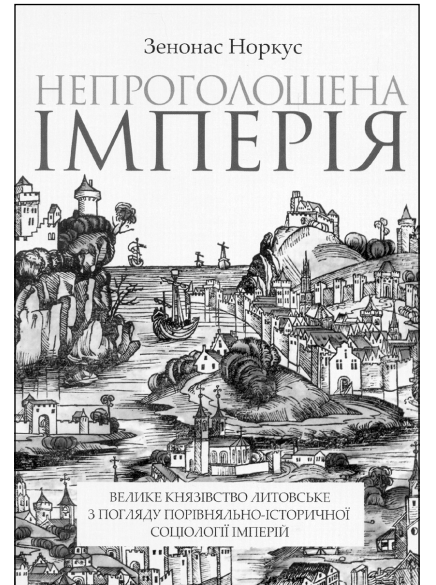
Чому? Відповіді на це запитання шукає Зенонас Норкус у книзі «Непроголошена імперія: Велике князівство Литовське з погляду порівняльно-історичної соціології імперій» (К.: Критика) і пропонує застосувати «логічно-філософський аналіз» у рамках герменевтичної методо-

логії для дослідження ВКЛ, володарі якої «не іменовалися імператорами і не претендували на римську спадщину». В цьому випадку філологічне, історичне, філософське мистецтво тлумачення та розуміння літературних й історіографічних текстів є методологічною та світоглядною основою аналізу історії ВКЛ.

Імперії бувають тюрмами народів (українці знають це чи не найкраще у світі) та в'язниці різних. Надто ті, що впади під ударами етнічних націоналізмів і стали коліскою модерних націй: «Ще у середині ХІХ століття добра четвертина населення Франції — країни, яку вважають особливо успішним випадком «створення нації» — не розмовляла французькою». Етнічні націоналізми не відмерли. Наразі потужні сепаратистські рухи діють в Ірландії, Іспанії, Італії; в Німеччині «після обох програні світових воєн гаслом доволі сильних місцевих («сепаратистських») політичних сил було відновлення незалежності Баварії та Рейнської області».

З. Норкус досліджує ВКЛ як протоімперію в контексті епохи, державних устроїв сусідів і мети діяльності володарів князівства. Це не новий погляд. Про імперію Вітовта, що «промайнула наче світлий метеор», — писав З.Іванкіс, аналізував ознаки імперії Ольгерда А.Бурцескіс; А.Ю.Грейтас, «шукаючи національну пам'ять», указував на експансію Литовської держави, «литовський імперіалізм, який у певному сенсі проявився у ХІІІ і ХІV ст.».

Для середньовіччя ВКЛ унікальне: «За величиною території та складністю етнічної і релігійної структури й соціальних відносин його можна порівнювати з Візантією, Росією чи імперіями Карла Великого та Карла V». Дійсно, «зазвичай імперіями вважаємо держави із концентрованою монархічною чи іншою центральною владою, які здатні накинати підвладним землям мову, релігію чи навіть спосіб життя». Та реалізувати імперську ідею складно, для цього потрібна значна політич-

на й економічна спроможність держави, її устрій, місце, вага і роль у геополітичному просторі.

Автор у дусі В.Дільтера намагається відчутти природу цього витвору шляхом особистісного співпереживання тогочасної історії. «Як імперії згадують ті багатонаціональні та етнічно неоднорідні політії, яким «творення нації» не вдалося або вдалося лише частково. Натомість історії тих, яким це вдалося, пишуть як історії «подолання феодалної роздробленості» та «творення централізованої держави», — виводить парадокс З.Норкус і продовжує: «Слово «імперія» втрачає лайливе значення, а колишній імперський статус більше не є причиною соромитися, перепрошувати й борзко очікувати того, що жертви імперіалізму зажадають репарацій чи компенсацій».

Дослідники нараховують три десятки держав різного розміру, часу існування, форми правління з усіх частин світу, котрі можна вважати імперією. Деякі з них стали горнилом, із якого виплавилися модерні європейські нації. Розпад імперій спричинив виникнення сучасного розмаїття держав: якщо на початку минулого буремного віку їх було зо три десятки, то ООН створювали вже 50 держав, наразі ж їх в ООН 193. Дві світові війни зруйнували імперії й забезпечили перемогу деколоніалізму. Третя (Холодна) світова війна спричинила звільнення етнічних окраїн Імперії Зла. Зруйнувати Росію здатна Четверта Світова? Подивимося. Чи є Росія імперією? Хочете знати відповідь? Читайте книжку З.Норкуса. ■

Ігор ГИРИЧ, завідувач відділу Інституту української археографії та джерелознавства:

— Добра новина: стало більше книжок, які насвітлюють раніше відсутні на українському книжковому ринку теми і проблеми. Зокрема, значно побільшало історичних біографій. А серед них справжня перлина — дослідження Роксани Скорульської та Марини Чуєвої «Микола Лисенко. Дні і роки» (К.: Музична Україна). Життя і творчість славетного композитора розписані по днях, а часом і по годинах. Таких видань у нас майже немає, пригадуються, хіба, раніші літописи Лесі Українки та Марка Вовчка. Такі праці надто складні за виконанням — робота над ними триває 30—40 років. У зв'язку з ювілеєм Михайла Грушевського вийшло декілька різнопланових книжок. Оскільки я професійно займаюся цією проблематикою, пильну увагу звернув на оригінальне дослідження Віталія Тельвака і Василя Педича «Львівська історична школа Михайла Грушевського» (Л.: Світ) — серед фахової літератури це, вважаю, №1 у минулому році.

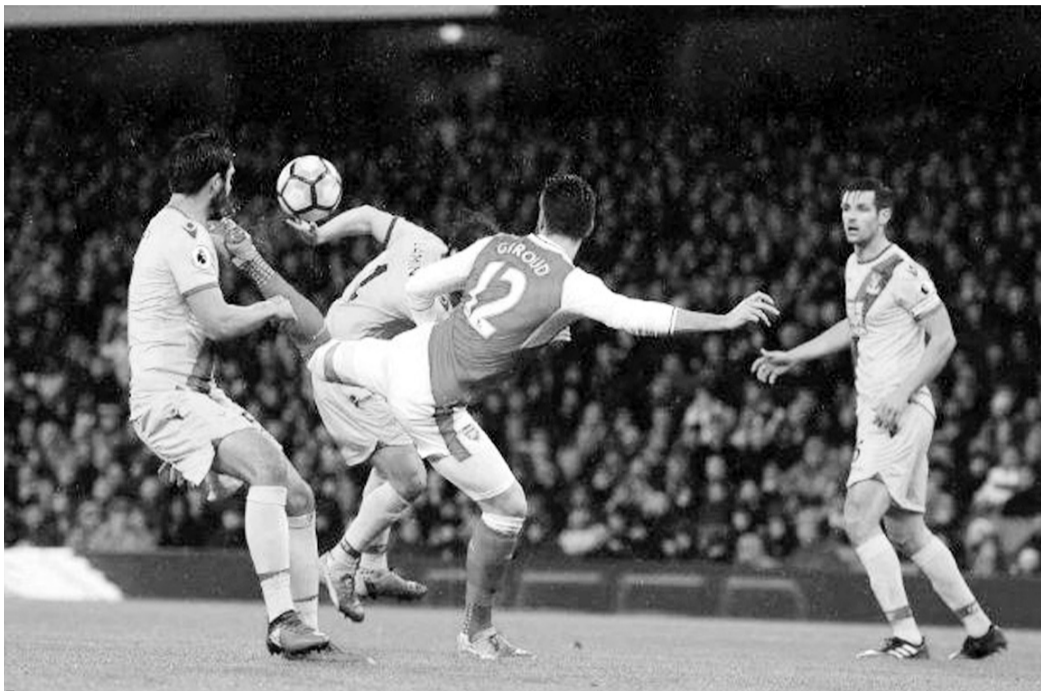

Розпитували Лідія Вачевська, Альона Сільченко, Анна Плюснова, Карина Войтюк

■ ФУТБОЛЬНА ЄВРОПА

Різдво з м'ячем

Чемпіонська гонка в Англії — у розпалі

Нападник «Арсенала» Олів'є Жиру — автор одного з найкрасивіших голів нового року.
Фото з сайта: www.thesun.co.uk.

Олексій ПАВЛИШ

У період різдвяних та новорічних канікул особливе місце у футбольному світі посідає англійська прем'єр-ліга: представники Туманного Альбіону — єдині з «топ-чемпіонатів», хто грає майже без перерв.

Величезна кількість матчів на свята (три тури за вісім днів), безперечно, приносить задоволення вболівальникам, що підтвердив і тренер «Манчестер Юнайтед» Жозе Моурінью. А от самим футболістам такий напружений графік, схоже, не до вподоби. Приміром, зірковий нападник «манкуніанців» Златан Ібрагімович розкритикував розклад ігор на «боксіг дей»: «Не можна грати два матчі за три дні, кожному спортсмену потрібен відпочинок. Тут немає суперменів із суперсилою, варто бути реалістами — на відновлення необхідно два-три дні».

Святковий календар поєдинків, утім, не заважає зірково му шведу та його команді показувати якісний футбол — на рахунку «МЮ» серія з шести поспіль перемог, а в активі Ібрагімовича — 13 голів у 20 матчів.

Ще більше критики зазнає новий графік від команд-аутсайдерів. Так, скандально відомий екстремер англійської збірної Сем Еллердайс, який віднедавна очолює «Крістал Пелас», пропонує звільнити футболістів функціонерів, котрі, на його погляд, складають неправильні графіки, надаючи деяким клубам більше часу на відпочинок.

Щільністю матчів пояснюється і постійна зміна турнірних позицій представників «топ-4». Це, однак, не стоєть зливати лідера — лондонський «Челсі», здобувши рекордну 13-ту поспіль перемогу, випереджає «Ліверпуль» на п'ять пунктів і має непогані шанси збільшити відрив у матчі з «Тоттенхемом».

Намагається не відставати у чемпіонській гонці й

«Арсенал» — у перший день нового року перемогою «канонірам» над «Крістал Пелас» приніс «удар скорпіона» від Олів'є Жиру. «Це, мабуть, найкращий гол у моїй кар'єрі», — зазначив французький нападник лондонців.

Окрім АПЛ, подарунки на Різдво своїм прихильникам вирішила роздати й італійська Серія А. Щоправда, не трьома турами за вісім днів, а одним матчем за Суперкубок країни. Відзначимо, що італійський трофей, як і в минулих роках, знову розіграли за межами Апеннінів: цього разу поєдинок приймала катарська Доха — місто-господар чемпіонату світу з футболу 2022 року.

Перемогу в зустрічі між «Ювентусом» (чинним чемпіоном) та «Міланом» (фіналістом Кубка) святкували «россо-нері»: почесний трофей «червоно-чорним» приніс голкіпер Джанлуїджі Доннарумма, котрий відбив вирішальний удар у післяматчевій серії пенальті. Це, до речі, перший трофей міланців із 2011 року.

В інших провідних європейських чемпіонатах разом із початком різдвяних канікул відкрилося трансферне вікно. Приміром, французький «ПСЖ» після не надто вдалої першої половини сезону (третє місце у Лізі 1) вирішив підсилити склад півзахисником «Вольфсбурга» Юліаном Дракслером. За перехід гравця німецької збірної парижани заплатили 36 мільйонів євро.

Активно працюють на трансферному ринку і клуби іспанської приміри. Головні гранди — «Барселона» й «Реал» — насамперед дбають про те, аби зберегти у складі своїх зірок — Ліонеля Мессі та Кріштіано Роналдо. Мадридці у листопаді на п'ять років продовжили контракт із чотириразовим володарем «Золотого м'яча», а перед Новим роком відмовились відпустити португальця в Китай за «космічні» 300

■ ТАБЛО

Англійська прем'єр-ліга.
19-й тур. «Халл Сіті» — «Евертон» — 2:2, «Манчестер Юнайтед» — «Мідлсбро» — 2:1, «Челсі» — «Сток Сіті» — 4:2 (Кехіл, 34; Вілліан, 57, 65; Дієго Коста, 85 — Мартінс Інді, 46; Крауч, 64), «Лестер» — «Вест Хем» — 1:0, «Суонсі» — «Борнмут» — 0:3, «Бернлі» — «Сандерленд» — 4:1, «Саутгемптон» — «Вест Бромвіч» — 1:2, «Ліверпуль» — «Манчестер Сіті» — 1:0 (Вейналдум, 8), «Уотфорд» — «Тоттенхем» — 1:4, «Арсенал» — «Крістал Пелас» — 2:0 (Жиру, 17; Айубі, 56).

20-й тур. «Мідлсбро» — «Лестер» — 0:0, «Манчестер Сіті» — «Бернлі» — 2:1 (Кліши, 58; Агуєро, 62 — Мі, 70), «Сандерленд» — «Ліверпуль» — 2:2 (Дефо, 25, 84 (обидва — з пен.) — Старрідж, 20; Мане, 72), «Евертон» — «Саутгемптон» — 3:0, «Вест Бромвіч» — «Халл Сіті» — 3:1, «Вест Хем» — «Манчестер Юнайтед» — 0:2 (Мата, 63; Ібрагімович, 78).

Лідери: «Челсі» — 49 (19 матчів), «Ліверпуль» — 44, «Манчестер Сіті» — 42, «Арсенал» — 40 (19), «Тоттенхем» (19), «Манчестер Юнайтед» — 39.

Бомбардир: Дієго Коста («Челсі») — 14.

Італія. Суперкубок. «Ювентус» — «Мілан» — 1:1 (по пен. 3:4; К'елліні, 18 — Бонавентура, 38). ■

мільйонів євро. До слова, в Іспанії Роналдо підозрюють в ухиленні від сплати податків. За чутками преси, футболіст міг вивести в офшори 150 мільйонів у загальноєвропейській валюті.

Головне ж завдання цієї зими для «Барселони» — продовження контракту з Мессі. Після підписання нових угод із партнерами Лео по атакувальному тріо каталонців — Неймаром і Суаресом — керівництво «Барси» прагне зберегти в команді й аргентинця. За словами іспанських ЗМІ, зірковий футболіст уже вирішив залишитися у рідному клубі. ■

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Турецькі
«ОГЛЯДИНИ»

Провідні клуби України розпочинають підготовку до активної діяльності на трансферному ринку

Як і экс-дніпрянин Євген Коноплянка (на задньому плані), капітан «Шахтаря» Даріо Срнча також може опинитися в іспанському чемпіонаті.
Фото УНІАН.

Григорій ХАТА

До середини січня в українських клубах заплановано зимові канікули. Футболісти насолоджуються останніми днями відпочинку, а футбольна Україна завмерла в очікуванні чогось особливого, адже вітчизняні експерти постійно повторюють про грандіозний розпродаж, який під час зимового трансферного вікна мають влаштувати наші провідні клуби. На цьому тлі питання підготовки українських грандів до другої частини сезону виглядає не надто актуальним. Маючи 13-очкову фору над «Динамо», «Шахтарю» взагалі можна було й не напружуватися. Утім навесні (а точніше, наприкінці лютого) «гірникам» іще грати матчі першого раунду «плей-оф» Ліги Європи, відтак займатися трансферними справами, формуючи таким чином обриси нового колективу, у донецькому клубі почали ще в старому році, коли попрощалися з Євгеном Селезньовим, якому так і не вдалося заграти під орудою португальця Пауло Фонсеки.

Щойно людство зустріло 2017-й, у «Шахтарі» оголосили про перехід іще одного свого футболіста. Талановитий півзахисник Олександр Караваєв — вихованець «шахтарської» академії — останнім часом на правах оренди грав за луганську «Зорю».

Після того як Юрій Вернидуб заявив про бажання клубу зменшити кількість орендованих гравців, персоналю Караваєва зацікавилися в турецькому «Фенербахче», з яким для підписання контракту українському футболістові залишилося узгодити останні формальності. При цьому у «Фенері» не виключають, що можуть підписати й іще одного молодого гравця національної збірної України — Едуарда Соболя, правами на котрого також володіють «гірники». Головне, як кажуть у таборі «канарок», були б гроші.

До речі, ключовим трансфером минулої зими, котрий здійснив «Шахтар», був продаж бразильця Алекса Тейшейри за рекордні для українського футболу 50 мільйонів євро до китайського «Цзянсу Сунін».

Вочевидь і поточний зимовий антракт не обійдеться без гучної трансферної угоди за участі донецького клубу. Як повідомляють іспанські ЗМІ, хорватським капітаном «гірників» Даріо Срною неабияк цікавиться «Барселона». До офісу донецького каталонці вже надіслали попередній контракт футболіста. Утім, за неофіційними даними, пропозиція не надто влаштує ветерана «Шахтаря». Срнча каже, що зарплата занад-

то мала. Зрештою, до закриття трансферного вікна часу ще достатньо, відтак узгоджувати деталі контракту можна доволі довго. Навіть якщо не «Барселона», то, думається, знайдеться інший клуб, котрий забажає розпочати співпрацю з нев'янучим хорватським захисником, позиції котрого в «Шахтарі» довгий час узагалі вважалися недоторканими.

Утім, схоже, обставини змушують власника «гірників» Ріната Ахметова взятися й за «золотий запас» клубу. Серед інших лідерів донецчан, хто може попрощатися з командою, — захисник Ярослав Ракицький. Приміром, «Бешикташу», котрий забажав придбати донецького центрбека, готові віддати футболіста за 30 мільйонів євро.

Водночас київське «Динамо» не надто форсує події на трансфер-маркеті. Поки в клубі офіційно заявили лише про припинення співпраці з двома ветеранами — Олександром Шовковським, який завершив кар'єру, та Олегом Гусевим, для котрого його агент має знайти новий клуб. Щодо динамівських лідерів, які найгучніше заявляли про своє бажання пограти в сильніших чемпіонатах, — Андрія Ярмоленка та Євгена Хачеріді, то по завершенні першої частини ЧУ президент «Динамо» Ігор Суркіс заявив: «жодних пропозицій не надходило». Утім анонсований раніше власником «біло-синіх» курс на тотальне перезавантаження не може залишити футболіста України взагалі без гучних трансферів. ■

«Габріель Урпі (тренер Еліни Світоліної) — це людина, котра налаштовує скрипку. Ця скрипка вже грає. І давно, й добре. Але, можливо, її потрібно дещо налаштувати».

ШАХИ

«Блискавична» королева

Після тріумфу на чемпіонаті світу зі швидких шахів Ганна Музичук перемогла й у «бліці»

Григорій ХАТА

На відміну від Василя Іванчука, котрий після виграшу «золота» на чемпіонаті світу зі швидких шахів не зміг розвинути свій успіх на «мундіалі» з «бліцу», Ганна Музичук зробила в Досі «золотий» «дубль». Її домінування над суперницями в столиці Катару було беззаперечним, хоча виграти титул у блискавичних шахах їй було трохи складніше. Якщо в «рапіді» вітання з чемпіонством львів'янка приймала достроково, то в «бліці» ім'я володарки золотих нагород визначилося лише в останньому турі.

Як і в першому акті «швидкоплинної» світової шахової першості в Катарі, конкурувати за чемпіонське звання Ганні Музичук довелося з представницями Росії. Щоправда, в «бліці» головними опонентами нашої співвітчизниці була вже не Олександра Костенюк, а її партнерки по «триколірній» збірній — Валентина Гуніна та Катерина Лагно, котрі в підсумку посіли обидва призові місця поруч з українською чемпіонкою. А вирішальним моментом у золотій гонці став фінішний спурт Музичук, якій удалося виграти п'ять заключних партій поспіль і на 0,5 бала випередити в підсумковому протоколі обох росія-

нок. Блискавично набравши в столиці Катару 13 із 17 залікових очок, 26-річна львів'янка таким чином захистила титул чемпіонки світу з «бліцу», котрий вона вперше виграла в Словенії в 2014 році.

Нагадаємо, що в період із 2004-го до 2013 років Анна Музичук, залишаючись громадянкою України, представляла на міжнародних турнірах Словенську федерацію шахів. Утім в останні кілька років майстрівита шахістка плідно працює саме на благо українських шахів, очолюючи при цьому рейтинг вітчизняних жінок-гросмейстерів.

Водночас еміграційні історії Катерини Лагно та Сергія Карякіна, котрі нині виступають за Росію, мають дещо інший характер. Обое колишніх наших співвітчизників змінили не тільки федерацію, а й громадянство, відтак підстав очікувати їхнього повернення додому, здається, немає.

На новій батьківщині Карякін уже став героєм. Співати дифірамби уродженцю Сімферополя почали ще після програного Магнусу Карлсену матчу за титул чемпіона світу, в якому Карякіну вдалося добряче покусати нерви найсильнішому шахісту планети, котрий, нагадаємо, світову шахову корону зумів захистити лише на «тай-

На чемпіонаті світу з «бліцу» в Катарі львів'янка Ганна Музичук (у центрі) випередила суперниць-росіянок — Лагно та Гуніну.

Фото з сайта chess-news.ru.

брейку». На чемпіонаті світу з «бліцу» в Досі Сергію вдалося взяти у норвежця реванш, випередивши його в боротьбі за «золото». «Після поразки в Нью-Йорку мені дуже хотілося сатисфакції. А тут, у Катарі,

мені вдалося це зробити», — сказав Карякін. Новоспечений чемпіон світу з «рапід» Василь Іванчук піднятися на світовий п'єдестал за підсумками гри в блискавичні шахи не зміг, фінішувавши лише дев'ятим.

При цьому найвище поміж українців місце у «бліці» — восьме — посів харків'янин Антон Коробов, який, як й Іванчук, набрав за підсумками змагань, що склалися з 21 туру, 13 очок. ■

Григорій ХАТА

ТЕНІС

Назустріч обраним

Найсильніша тенісистка України в новому році планує підкорити «топову» десятку WTA

Підбиваючи підсумки минулого року, перша ракетка України Еліна Світоліна заявила, що її головною метою на наступний сезон є місце в «топовій» десятці рейтингу WTA. Як відомо, новий рік більшість тенісистів планети традиційно зустрічають в Австралії, де починають готуватися до першого в сезоні турніру з серії «Великого шолома».

Прима українського тенісу «вкочуватися» в сезон почала на сході Зеленого Континенту — в Брісбені, де чітко показала свої амбітні наміри, перегравши в першому колі змагань олімпійську чемпіонку Ріо-2016 — Моніку Пуїг із Пуерто-Ріко (6:3, 6:3). Відзначимо, що курс на підкорення «топ-10» Еліна розпочала з новим наставником — іспанцем Габріелем Урпі, найбільш успішним тренерським «проектом» якого є його знама співвітчизниця Аранта Санчес-Вікаріо. У парі з ним іспанка виграла два «Гранд слема» й досягла звання першої ракетки планети. Сезон-2017 Світоліна розпочала на 14-й сходинці рейтингу WTA; при цьому, як сподівається головний спонсор тенісистки Юрій Сапронов, уже в травні

вона зможе опинитися в числі перших десяти тенісисток світу.

Без сумніву, перемога над тріумфаторкою олімпійського турніру в Ріо повинна додати Еліні «драйву», хоча, кажучи без зайвих емоцій, успіх у протистоянні з 32-ю ракеткою планети, котрою, власне, є Пуїг, не повинен виглядати чимось надзвичайним. Вочевидь, аби посісти місце в «топ-10», вітчизняній примі потрібні значно яскравіші перемоги, на кшталт тієї, котру Світоліна здобула на Олімпіаді-2016, здолавши на той час лідера рейтингу WTA Серену Уільямс. До слова, в Брісбені — взявши в другому колі гору над американкою Шелбі Роджерс (7:5 2:6, 7:5) — Еліна впритул наблизилася до зустрічі з новою прямою світовою тенісу — німкеню Ангелік Кербер, яка, нагадаємо, у вересні минуло-

Еліна Світоліна переможно розпочала новий змагальний рік.

Фото з сайта sapronov-tennis.org.

го року потіснила Уільямс із чільної позиції.

Натомість колишня прима світового тенісу — 35-річна Уільямс-молдша, так і не зумівши

здобути заповітний «Великий шолом» (трофей, що отримує переможець чотирьох сезонних «мейджорів»), схоже, вирішила переорієнтуватися

зі спортивних на сімейні справи, днями заявивши про свої заручини з американським підприємцем, співзасновником однієї з соціальних мереж Алек-

сісом Оханьяном. У таборі «Чорної перлини» поспішили заявити, що вищезгадана подія жодним чином не вплине на змагальний графік 22-разової переможниці турнірів із серії «Гранд слем», утім думається, що полювати за заліковими очками, необхідними для повернення на тенісний трон, Серена вже точно не буде. По суті, єдине, що всерйоз має непокоїти спортивну душу Уільямс-молдшої, — виграти ще одного «шолома», котрий дозволить зірковій американці випередити легендарну Штеффі Граф за кількістю виграних одиночних турнірів «Великого шолома».

Що ж до турніру WTA в Брісбені, то інша українська тенісистка в основній сітці — Катерина Бондаренко — в неймовірно напруженій боротьбі поступилася в першому колі знайій італійці Роберті Вінчі — 6:7 (4:7), 7:6 (7:4), 6:7 (5:7). В «основі» змагань Катя посіла місце своєї співвітчизниці Лесі Цуренко, котра через травму була змушена знятися з розіграшу. При цьому власний турнірний шлях Бондаренко завершився в фіналі кваліфікації, де вона програла Ейже Мухаммадзі зі США. ■

КОЛИШНІ

Новий рік — поодинці

Анджеліна Джолі відпочила з дітьми на гірськолижному курорті

Аліса КВАЧ

Що розбилося — не склеїти, лишаються лише уламки. От і найромантичніша голлівудська пара Бренджоліна, розлучення якої стало найбільшою сенсацією минулого року, поступово починає звикати жити по-новому. Доки триває судовий процес, Анджеліна Джолі живе з дітьми у винайнятому домі в Хідден-Гілс і всіляко обмежує їхню спілкування з Бредом Піттом. Актор має право лише раз на тиждень провідувати дітей, і то лише в присутності мами та дитячого психолога.

От і на Різдво він отримав змогу лише прийти в дім зранку і принести дітям подарунки. І хоча спілкування тривало кілька годин і, як зазначила психолог, пройшло в теплій родинній

Анджеліна Джолі з дітьми насолоджується життям.

атмосфері, Бреду цього було явно мало. Як пізніше зізнався він друзям, це Різдво він уперше за багато років зустрів без звичного дитячого галасу, і це було для нього дещо дивним. І навіть близькі друзі не змогли його розрадити.

А от Анджеліна вирішила відпочити з дітьми і на Новий рік гайнула в Колорадо на гірськолижний курорт. Судячи з фото, які з'явилися в пресі, прогулянки на свіжому повітрі усім припали до смаку. Як повідомив портал The Daily Mail, вона навіть найня-

ла інструктора, щоб і самій навчитися впевненіше стояти на лижах, і дітей підтягнути.

Судячи з усього, сподіватися на примирення і воз'єднання родини, про що такі мріяли багато шанувальників цієї пари, у новому році не випадає. І діти, схоже, з цим уже змирилися. Зрештою, за кілька років старші Меддокс і Пакс стануть зовсім дорослими. І, на жаль, у Голлівуді вони далеко не єдині, хто опинився в такій ситуації. Так що — життя триває. ■

НАТА НЕТУДИХАТА

На Новий рік і Різдво мають бути щасливими всі. Навіть миші. Так вирішив житель шведського містечка Мальме, який у фундаменті свого будинку збудував для мишей мініатюрну крамничку розмірами 70 на 30 сантиметрів. Утім усе там посправжньому: вітрини, на яких щодня викладають різні мишачі ласощі — від сиру до горіхів та фісташок і мигдалю, маленький столик на вулиці, поруч із яким висять афіші, які відображають

ОТАКОЇ!

Люди для мишей

У Швеції відкрився перший у світі магазин для гризунів

культурне життя гризунів, і навіть такий же мініатюрний велосипед і вазончики з квітами. А вночі магазин підсвічується, щоб його було видно здалеку.

Ентузіаст під псевдонімом Apomouse (Анонімна миша), очевидно, розраховував, що магазинчик стане улюбленим об'єктом не тільки для гри-

зунів, а й для туристів міста. Що, власне, й сталося, оскільки фото мишачої крамнички розлетілося інтернетом, і тепер багато гостей Мальме шукають цю вулицю, щоб на власні очі подивитися на цей витвір людської фантазії. Миші, судячи з тих же фото, також регулярно відвідують свій магазин. Тим більше, що господар крамнички щодня поповнює запаси смаколиків.

Як до цього ставляться сусіди, наразі невідомо. А може, миші до них не ходять? ■

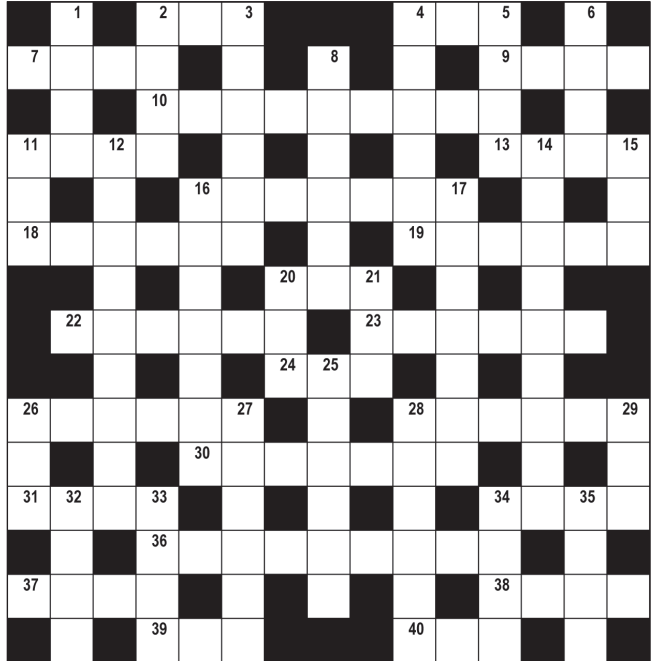
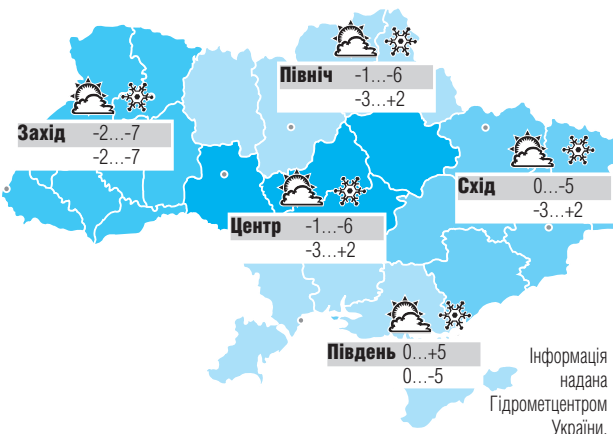
ПОГОДА

5 січня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, часом невеликий сніг. На дорогах місцями ожеледиця. Вітер південно-західний, 7-12 м/с. Температура вночі -2...-4, удень -1...+1.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, часом невеликий сніг. **Славське:** вночі -3...-5, удень -2...-4. **Яремче:** вночі -3...-5, удень -2...-4. **Міжгір'я:** вночі -2...-4, удень 0...+2. **Рахів:** -1...-3, удень 0...+2.

3 січня висота снігового покриву становила: **Славське** — 27 см, **Плай** — 14 см, **Міжгір'я** — 15 см, **Рахів** — 19 см, **Івано-Франківськ** — 1 см, **Яремче** — 9 см, **Пожежевська** — 2 см.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ № 1

По горизонталі:

2. Фруктовий напій, який дітям на Новий рік підливають замість вина. **4.** Дуже поважна персона. **7.** Сила, що рухає гори. **9.** Один з евангелістів. **10.** Батьківщина Санта Клауса. **11.** Азартна гра, яка дала свою назву лотереї. **13.** Відома українська радянська куховарка, автор книжки «Солодке печиво». **16.** Оригінальна творча думка. **18.** Райцентр в Івано-Франківській області. **19.** Карнавальний дрес-код. **20.** Дискотека двісті років тому. **22.** Мережа ресторанів швидкого харчування із французьким проносом. **23.** Кохана коваля Вакули. **24.** Частина вистави. **26.** «Водій» кобили. **28.** Гарнір до рибки для буржуа. **30.** Упаковка для подарунка. **31.** Те, з чим єврей ходить у гості. **34.** Місце, куди 31 грудня ходили герої фільму «Іронія долі». **36.** Російська телестудія, яка у 2000 році ледь не згоріла. **37.** Що найстрашніше у собаки, бджоли, павука, змії? **38.** Поетична збірка Олега Ольжича. **39.** Частина змагань. **40.** Один із трьох квітоплів.

По вертикалі:

1. Новорічна пора року в Аргентині. **2.** Український «наркотик». **3.** Банкнота. **4.** «Щедрик...», дайте вареник». **5.** Майданчик для військо-

вої муштри. **6.** Найкраща частина життя людини. **11.** Стан води, вигаданий для відважних, як співалося в однойменному фільмі. **12.** Основна прикраса новорічного столу за версією поштаря Печкіна. **14.** Паперова сніжинка як твір мистецтва. **15.** Хрещений дядько батьків дитини. **16.** Чеська галушка. **17.** Довга шерстинка. **20.** Шалик із пір'я. **21.** Одиниця товару на аукціоні. **25.** Блазні в цирку. **26.** Відкрите акціонерне товариство. **27.** Палиця Діда Мороза. **28.** Сарана. **29.** Рослинний замітник м'яса. **32.** Злі потвори із Середзем'я. **33.** Вітальне слово до чарки. **34.** Те, що прийнято повертати перед Новим роком. **35.** Ім'я однієї із сусідів шостого сезону шоу «Х-фактор».

Кросворд №162 від 28 грудня

ПРИКОЛИ

— Скажіть, у чому ви зберігаєте свої заощадження?
— У мріях. * * *

Одеса, ательє мод. Заходить молода клієнтка.
— Шановний, у вас можна пошити спідницю?
— Звичайно.
— А скільки потрібно тканини?
Кравець, уважно подивившись на ноги клієнтки:
— 60 сантиметрів.
— А так, щоб чашечки було видно?
— Беріть 20 — і буде видно весь сервіз! * * *

Купуючи хутряне манто, мадам Альперович каже господареві магазину:
— Можу я вас попросити, щоб мені доставили його додому?
— Так, мадам.
— Але перед тим як віддати його мені, помилково спочатку принесіть мій сусідці. * * *

— Ізю, тобі п'ять чи шість ложечок цукру?
— Три, але щоб я бачив. * * *

— Лікарю, що хорошого ви скажете про мої печінку, серце і нирки?
— Мисливці за органами не мають до вас уже ніякого інтересу.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92
Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua
Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua
Коректорська група: (044) 454-87-53
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kiev.ua

Відділи:
новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
медицини — povnyu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були!», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009001 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 001
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71
Газета виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю — суботу (спільний номер)
Тираж 86734

«Україна молода» розповсюджується в київській мережі ресторанів «Піца Челентано»